

UNIVERZITA PALACKÉHO V OLOMOUCI

Filozofická fakulta

Katedra politologie a evropských studií

Nikolas Soumar

Analýza vybraných modelů podpory sportu na komunální úrovni

Bakalářská práce

Vedoucí práce: Mgr. Ondřej Vlček

OLOMOUC 2017

Prohlašuji, že jsem tuto bakalářskou práci vypracoval samostatně na základě uvedených pramenů a literatury.

V Olomouci, dne 3. května 2017

.....

Podpis

Rád bych poděkoval Mgr. Ondřeji Vlčkovi za jeho odborné rady a velice vstřícný přístup při vedení mé práce. Poděkování také patří Ing. Vilému Maurovi, Ing. Jaroslavu Bitnarovi a Ing. Petru Rückerovi za poskytnutí podrobných informací o podpoře sportu v jednotlivých městech. Děkuji i mé rodině a přítelkyni za trpělivost a podporu.

Obsah

Úvod	5
1. Význam sportu a jeho vztah s politikou	12
2. Financování sportu v České republice.....	15
3. Teorie fiskálního federalismu	18
4. Možnosti forem podpory veřejných statků z municipalit	24
4.1. Sport jako veřejný statek.....	24
4.2. Sport ovládán kluby.....	25
4.3. Sport ovládán orgány obce.....	25
4.4. Sport ovládán příspěvkovou organizací	26
5. Představení zkoumaných měst	28
5.1. Nové Město nad Metují	28
5.2. Broumov	29
5.3. Hořice	31
6. Organizační struktura podpory sportu	33
6.1. Nové Město nad Metují	33
6.2. Broumov	34
6.3. Hořice	35
7. Financování sportu.....	37
7.1. Nové Město nad Metují	37
7.2. Broumov	39
7.3. Hořice	42
8. Úroveň sportu a možností jeho provozování	45
8.1. Nové Město nad Metují	45
8.2. Broumov	49
8.3. Hořice	52
9. Analýza výhod a nevýhod jednotlivých modelů podpory sportu.....	56
Závěr	60
Prameny a Literatura.....	63

Úvod

Podpora sportu v České republice je od roku 1989 stále živé téma, a to hlavně z toho důvodu, že její forma se zatím nijak neustálila. Poté, co v roce 2011 zkrachoval systém financování sportu, v jehož čele byla společnost SAZKA a. s., se situace ještě zhoršila a ve sportu panuje nejistota. Například zákony upravující odvody z hazardu, který je z velké části založen právě na sportu, se neustále mění. Politici i sportovní funkcionáři čelí intenzivní kritice z důvodu všeobecně malé podpory sportu ze strany státního aparátu, která ovšem, jak se zdá, nepadá na úrodnou půdu, protože výše příspěvků do sportu, navzdory relativně dobré ekonomické situaci země v posledních letech, stále klesá. Rozvoj sportu je tak brzděn nedostatkem financí a zároveň nestálostí formy podpory. Je přitom dokázáno, že sportování nepřináší pouze zábavné využití volného času nebo zlepšení zdravotního stavu obyvatelstva, ale i další výhody jako prevence kriminality, nebo i ekonomické zisky plynoucí nejen do státní pokladny, ale i do soukromé sféry. Jako všeobecně prospěšný, lidi sblížující fenomén si tedy zaslouží důstojné podmínky pro bezproblémové fungování a co největší možný rozmach. Tato práce má ambici pomoci při vytváření takového prostředí v oblasti formy a organizace podpory sportu na komunální úrovni, ze které plyne největší část financí určených pro sport.

Ačkoliv se může zdát, že sport a politika jsou od sebe vzdálené oblasti, opak je pravdou. Sport, jako smíšený či veřejný statek je závislý na podpoře politiků, kteří tak mají v této oblasti tu nejdůležitější roli, žijeme totiž v době, kdy se bez peněz a funkčního organizačního zázemí nedá na kvalitní úrovni provozovat žádný sport. Lokální politici, na jejichž bedrech leží většina zodpovědnosti za poskytování tohoto veřejného statku, nejsou nijak vázáni ohledně formy nebo výše podpory sportu. Mají tak vícero možností ohledně vytváření struktur na podporu sportu, které tak nemusí být vždy šťastně zvolené, protože do tohoto rozhodování může vstoupit faktor osobních preferencí, neznalosti možných důsledků vybraného způsobu organizace, případně nezájmu o sport zastupitelů měst a obcí. Má práce se snaží usnadnit toto rozhodování přiblížením a shrnutím základních efektů a tendencí, které mají tři dle mého názoru nejčastěji používané modely podpory sportu ve městech.

Hlavním kritériem pro rozdělení zmíněných třech různých forem organizace sportování ve městech bylo vlastnictví, potažmo správa sportovišť. To považuji za zásadní a rozdělující aspekt z toho důvodu, že právě sportoviště a technické vybavení, které ale není zdaleka tak nákladné, jsou potřeba k provozování většiny sportů na alespoň minimální úrovni. Kdo vlastní sportoviště je tím pádem hlavním poskytovatelem sportovního vyžití. Na jedné straně tedy

stojí model podpory sportu, kdy jsou sportoviště majetkem jednotlivých sportovních klubů, které pak mají vyšší míru autonomie v rozhodování o poskytování sportovního vyžití. Na druhém pólu je taková struktura daného odvětví, kde sportoviště vlastní město a jednotlivým klubům nebo technickým službám města svěruje jejich správu. Město si tak nechává možnost hlavního slova v rozhodování o sportovních areálech na jeho území. Někde mezi oběma krajními modely je možnost organizace sportování skrz příspěvkovou organizaci města, zřízenou speciálně za účelem správy sportovišť. Ta je specifická svou kombinací nezávislosti na sportovních klubech a možnosti využívat svou vlastní právní subjektivitu.

Pro mou analýzu jsem vybral tři města královéhradeckého kraje, která by měla reprezentovat zmíněné modely. Tuto trojici tvoří města Nové Město nad Metují, Broumov a Hořice, která jsou si velice podobná. Leží blízko sebe v rámci jednoho kraje, takže mají podobné socio-demografické podmínky. Všechna města jsou obcí s rozšířenou působností a v jejich rozloze není větší rozdíl. Velmi nepatrný rozdíl je v jejich počtu obyvatel, kdy nejlidnatější Nové Město nad Metují odlišuje od posledního Broumova necelých 2000 obyvatel. Všechna vybraná města mají bohatou historii a jsou přirozeným centrem jejich částí regionu. Právě kvůli jejich významné podobnosti v základních zmíněných kritériích, podmiňujících, jak obecně podmínky pro život, tak i možnosti podpory sportu, jsem města vybral. Kromě Nového Města nad Metují se ve městech sice nevyskytují zmíněné modely podpory sportu v té nejčistší možné podobě, zásadně se ale od nich neliší a hlavní principy těchto způsobů naplňují. Zmíněnou odchylkou v případě Broumova je vlastnictví fotbalového stadionu sportovním klubem TJ Slovan Broumov. Většina¹ ostatních sportovišť je ale majetkem města. V Hořicích se příspěvková organizace Sportovní zařízení města Hořice stará o všechny větší sportovní areály, kromě čtyřech specifických, kterými jsou horolezecká stěna, přírodní koupaliště za městem, venkovní ledová plocha a jezdecký areál. V Novém Městě nad Metují jsou všechna sportoviště ve vlastnictví jednotlivých klubů, které je využívají.

Mým hlavním cílem není normativní hodnocení jednotlivých modelů, výsledná podpora totiž závisí z velké části na lidském faktoru a na dalších podmínkách souvisejících s tím, že každé město je něčím více či méně specifické a má tudíž jiné požadavky na zvolený model. Chci pouze vysvětlit, k jakým efektům jednotlivé modely tendují. Moje výzkumné otázky

¹ Používám výraz většina, protože v každém zkoumaném městě existují soukromé pozemky, které jsou využívány ke sportovnímu vyžití, jejímž hlavním účelem ale není poskytování veřejného statku, nýbrž podnikatelská, výdělečná činnost. Tato sportoviště v podobě fitness, squashových kurtů a podobných moderních sportů jsou v drtivé většině případů provozovány soukromě a mimo strukturu sportovních klubů, proto je považuji za zvláštní případy a nezahrnuji je do kritérií k rozdělení modelů.

jsou tedy následující: *Jaké jsou hlavní výhody a nevýhody modelu podpory sportu, kdy sportoviště vlastní sportovní kluby? Jaké jsou hlavní výhody a nevýhody modelu podpory sportu, kdy sportoviště vlastní město? Jaké jsou hlavní výhody a nevýhody modelu podpory sportu, kdy se o sportoviště stará příspěvková organizace vytvořená speciálně za účelem jejich správy?*

Vycházet budu primárně z teoretického konceptu fiskálního federalismu, který podrobně vysvětluje výhody a nevýhody spojené s centralizací nebo decentralizací veřejné správy. Ideálně se tak hodí na mnou definované modely, jejichž rozdělení je založeno právě na míře decentralizace rozhodování o sportovištích a s tím spojenou možností poskytování sportovního vyžití. Tu doplňují teoretické předpoklady o konkrétním fungování jednotlivých modelů poskytování veřejných či smíšených statků českých odborníků na danou problematiku. Moje hlavní předpoklady z této teorie částečně vycházejí. První hypotéza zní: V případě modelu, kdy jsou sportoviště majetkem sportovních klubů se, z důvodu nutnosti větších částek peněz alokovaných jednotlivým klubům, bude vyskytovat snaha o kontrolu a vměšování se města do jejich vnitřních záležitostí. Předpoklad vyššího množství rozdělovaných finančních prostředků vychází z nutnosti financovat jak činnost jednotlivých klubů, tak přispívat na správu sportovišť daným klubům, z čehož vyplývá, že celková částka by měla být vyšší. Druhá hypotéza je následující: Větší aktivita v oblasti zajišťování soukromých finančních prostředků se bude objevovat u modelu, kdy jsou sportoviště majetkem sportovních klubů. Tato myšlenka vychází z teorie fiskálního federalismu, kdy se předpokládá, že pokud je majetek jiného subjektu než toho, který se o něj stará, na což dostává finance od majitele, není u něho dostatečně vysoká motivace k získávání dalších soukromých zdrojů pro svou činnost. Poslední hypotéza vychází z přirozeně vyšší motivace vlastníka nemovitosti starat se o takovou lépe, než o majetek jiného subjektu, který sice je na jeho území, ale přímo nereprezentuje jeho činnost. Zní následovně: Větší příspěvek na správu sportovišť budou poskytovat města, která sportoviště vlastní (modely Broumova a Hořic).

V první části práce, která je teoretická, téma nejdříve uvedu podrobnějším přiblížením významu sportu pro společnost, vysvětlím, jak se se sport vyvíjel, a také jaký je jeho vztah s politikou nebo občanskou společností. V další kapitole přiblížím financování sportu ze strany státu v České republice, uvedu základní data z toho, jak se vyvíjelo a jak konkrétně přispívá na sport Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy. Následně se budu věnovat stěžejní teorii práce – fiskálnímu federalismu. Vysvětlím základní myšlenky celé teorie, nejvýznamnější teoretické modely nejuznávanějších myslitelů v této oblasti, tedy manželů

Musgravových, Ch. M. Tiebouta a jeho model místních financí, decentralizační teorém W. E. Oatese a G. Brennana s J. M. Buchananem a jejich stát jako Leviathan. Nezapomenu ani na kritiky jednotlivých dílčích teoretických konceptů. Poslední teoretická kapitola pak doplňuje předpoklady o teoretický rozbor jednotlivých způsobů zajišťování veřejných a smíšených statků v aplikaci na sportovní sektor. Proč je sport označován za takový druh statku vydefinuji v první podkapitole této části, následovat bude rozbor modelu, kdy je sport ovládán kluby. Nakonec teoretické části pak přiblížím modely podpory sportu v případě, že sportoviště vlastní a spravuje město, a nakonec, když je spravuje příspěvková organizace. Kapitoly praktické části jsou strukturovány tak, že nejdříve uvedu, jakým způsobem zkoumám danou oblast, a poté dle zmíněných zásad postupuji při analýze oblasti podpory nebo fungování sportu v jednotlivých městech. Začínám představením zkoumaných měst, kde je nejprve obecně uvedu a následně vysvětlím, jaká je na jednotlivých místech role sportu. Pak se dostanu k samotnému popisu fungování jednotlivých organizačních struktur v rámci daných měst. Zde je jasně vidět, do jaké míry se reálné fungování měst podobá třem zmíněným teoretickým modelům, a také jaké mají zvolené modely efekty na fungování organizační struktury. Další důležitá kapitola se týká financování sportu ve zkoumaných městech. Podrobně rozeberu, kolik peněz míří do investiční nebo neinvestiční části výdajů, na co konkrétně jsou peníze používány, a také uvedu do kontextu velikost podpory pomocí procentuálního vyjádření podílu výdajů na sport na celkových výdajích města. Poslední praktická kapitola na rozdíl od těch předchozích nezkoumá podporu sportu, ale soustředí se na zhodnocení reálného fungování sportu, jeho úrovně a možnosti sportovního vyžití. U každého města vždy nejprve popisují oblast organizovaného sportu, navazují možnostmi sportování mimo organizované kluby, hodnotím množství a stav sportovišť a v závěru zmíním významné sportovní akce daného města. Poslední kapitola je analytická a porovnávám v ní data prezentovaná v praktické části s teoretickými východisky a docházím k závěrům. Ty nakonec shrnuji do závěrečné tabulky, která stručně odpovídá na základní výzkumné otázky.

Závěry práce jsem tvořil pomocí dat, která byla přístupná na internetu, a která mi poskytli tajemníci zkoumaných měst, případně těch, která mi přinesli radní Nového Města nad Metují Ing. Vilém Maur, starosta města Broumov Ing. Jaroslav Bitnar a ředitel příspěvkové organizace Sportovní zařízení města Hořice Ing. Petr Růcker k osobním rozhovorům. Z těch jsem čerpal podstatnou část informací o fungování jednotlivých struktur, významných sportovních událostech města, přístupnosti sportovišť, iniciaci investičních dotací, formě a velikosti soukromých finančních zdrojů ve sportu v jejich městě, propojení sportu s politikou

a o stavu sportovišť, který jsem si následně ověřil na vlastní oči. Všechny tyto informace jsem si kontroloval z dostupných zdrojů na internetu. Stejně jako informace od tajemníků, které jsem konfrontoval se závěrečnými účty měst a dalšími dostupnými oficiálními dokumenty. Tyto informace se totiž týkaly převážně financování sportu, kdy mi tajemníci za pomoci dalších úředníků městských úřadů zaslali podrobné informace o investiční i neinvestiční podpoře sportu včetně komentářů. Tato data jsem nedostal pouze z Hořic, kde mi je odmítli poskytnout a byl jsem tak odkázán na dokumenty zveřejněné na internetu, tedy závěrečné účty pouze z let 2010-2015. Reálné fungování sportu ve městech a jeho úroveň jsem popisoval hlavně na základě oficiálních internetových stránek měst, klubů či sportovišť.

S pomocí takto získaných dat jsem poté operacionalizoval a vyhodnocoval platnost jednotlivých teoretických východisek. Otázku komunikace a koordinace podpory sportu zkoumám na základě praktického fungování orgánu, který má v daném městě zodpovědnost za tvorbu návrhu rozdělení neinvestičních dotací. Informace čerpám ze zmíněných rozhovorů, stejně jako existenci či neexistenci dlouhodobé strategie rozvoje sportu. Snahu o kontrolu a vměšování se do záležitostí klubů jsem ověřoval informacemi o personálním propojení politiky a sportu z rozhovorů, a následně i pomocí důkladného prozkoumání zápisů ze schůzí jednotlivých komisí a orgánů měst, kde hledám snahu o personální propojení zastupitelstva a sportovních klubů. Předpoklad větší starosti obce o svůj majetek dokazují výši finančního příspěvku, který je z měst určen na správu sportovišť. Čísly ze závěrečných účtů prokazují i aktivitu měst v získávání investic, a částečně i aktivitu v oblasti získávání soukromých zdrojů. Poslední zmiňované dokresluji informacemi z rozhovorů. Otázku efektivity hospodaření vysvětlují porovnáním částky směřující různým organizacím v poměru k velikosti jejich závazků v podobě správy sportovišť. Důkaz o schopnosti pružně reagovat na poptávku občanů jsem založil jak na obtížnosti přístupu ke sportovištím, tak na informacích z rozhovorů o aktuálních trendech v poptávce obyvatel města. Posledním problémem byla otázka otevřenosti a uzavřenosti sportování v daných modelech pro veřejnost, kdy jsem zvlášť hodnotil přístupnost sportovišť na základě údajů z oficiálních internetových stránek a také rozhovorů. Druhá část problému týkající se míry podpory organizovaného sportu nebo sportování široké veřejnosti jsem vyvodil z porovnání velikosti finančních prostředků proudících do organizované sportovní činnosti.

Ze zmíněných zdrojů pro praktickou část pro mě byly nejhodnotnější osobní rozhovory s lidmi, kteří jsou přímo v nějaké z vedoucích složek daného systému podpory sportu. Tito pánové mi tak poskytli ucelený vhled do jednotlivých modelů a zasvětili mě do vnitřních

záležitostí daných struktur. Tyto skutečnosti nejsou jinak zjistitelné a mou práci tak posunuly k možnosti tvorby přesnějších závěrů. Velmi významným zdrojem informací byly oficiální stránky jednotlivých měst, které sice měly rezervy jak v úplnosti přístupných dat, tak v přehlednosti, informace z nich získané jsou ale aktuální a oficiální, tím pádem velmi významné pro určité části mé práce. Pro vysvětlení celospolečenské úlohy sportu a jeho vztah s politikou i vliv na kvalitu života mi nejlépe posloužila monografie Aleše Sekota *Sociologické problémy sportu*, která sport popisuje z různých úhlů pohledu a celkově tak, dle mého názoru úspěšně a komplexně, prezentuje jeho současnou podobu, jeho hlavní vlivy a také úlohy ve společnosti.

V části spojené s obecným vhladem do financování sportu v České republice mi přinesly nejvíce osvěty publikace *Ekonomika sportu* od Jiřího Novotného a jeho kolektivu a *Ekonomie sportu*, jejímž autorem je Vladimír Hobza. Zmínění autoři jsou v oblasti financování sportu v České republice zřejmě nejerudovanějšími odborníky a všechny ostatní zdroje, zabývající se zmíněnou problematikou odkazují právě na jejich tvorbu, ve které navzájem často spolupracují. Obě díla obsahují základní informace o celém systému financování, jeho historii i dalších souvislostech. Často ovšem zacházejí do podrobných, ekonomických, teoretických výpočtů, což pro mou práci nemělo příliš velkou hodnotu. Teorie fiskálního federalismu se zkoumá již několik desítek let a díla všech významných autorů, které jsem jmenoval výše, byla velice kvalitní, obsahovala ale vždy pouze vysvětlení vlastní dílčí teoretické koncepce v rámci celé teorie. Nejkomplexnější pohled na celou teorii mi přinesl odborný článek *Fiskální federalismus: přehled teoretického výzkumu a praktických výsledků* od samotného Wallace E. Oatese, jednoho z nejvýznamnějších autorů tvořící základy celé teorie. Článek postupně představuje hlavní myšlenku decentralizace – zvýšení efektivity veřejné správy – kterou pak postupně přibližuje představením jednotlivých nejznámějších konceptů teorie, které jsem již zmiňoval. Publikací, která obsahovala užitečné informace nejen k poslední teoretické kapitole, jež se zabývala předpoklady fungování jednotlivých modelů zajišťování veřejných statků, bylo *Financování měst, obcí a regionů* od Romany Provazníkové. Kniha zkoumá strukturu území samosprávy v Evropské Unii i v České republice, teorii fiskálního federalismu, rozpočty, jejich skladbu a celý rozpočtový proces, vývoj příjmů a výdajů měst, obcí a krajů, zadluženost územních samospráv a další. Kapitola o organizaci zabezpečování veřejných statků a služeb území pak popisovala přesně to, co jsem obtížně hledal v jiných zdrojích.

Při hledání odborných zpracování tématu mé práce jsem příliš úspěšný nebyl a došel jsem k závěru, že většina článků a publikací se zabývá spíše problémy nastavení celkové koncepce financování sportu v České republice nebo jeho analýzou. Jediný článek, který se blížil užšímu zaměření mé práce se jmenuje *Vybrané aspekty dotační politiky a její vliv na institucionální vývoj a tendence v české tělovýchově a sportu* od již zmíněných pánů Vladimíra Hobzy a Jiřího Novotného. Z tohoto článku, který, mimo jiné, zkoumá právě změny organizačního uspořádání na municipální úrovni a uvádí dokonce některé výhody určitých modelů financování, jsem v teoretické části také čerpal. K problému institucionálního nastavení přistupuje ale z druhé strany, kdy zkoumá spíše vlivy na utváření daných struktur. Já naopak zjišťuji vliv oněch struktur na fungování sportu.

1. Význam sportu a jeho vztah s politikou

Svět se v posledních letech vlivem globalizace stále ve větší míře sblíží a jednotlivá odvětví lidské činnosti se prolínají. Sport není výjimkou. Stal se mezinárodním fenoménem a, zvláště ten vrcholový, čím dál citelněji prostupuje celou společností od politiky, komunálních struktur, ekonomie, či masové kultury až po právní rámec nebo občanské iniciativy. (Sekot 2008: 7) Sport už není jenom zábava, spojuje nejen zájmy lidí ze sociálně, kulturně nebo nábožensky odlišných koutů světa a je to aktivita, která maže rozdíly mezi tím, co je lokální, národní a mezinárodní nebo kdo je zástupce masy a kdo elita. (Levermore, Budd 2004: 4-5) Sport je nositelem hodnot a jako takový zastává důležitou roli v národní politice i mezinárodních vztazích. Může být například platformou vypjatého nacionalismu, násilí, totalitarismu, může se stát účinným nástrojem demagogických idejí diktátorů, mnohem častěji je ale prostředkem mezinárodního usmíření a nejvýrazněji je spojován s bojem za lidská práva a sociální spravedlnost, či pocitem národního sebeuvědomění. (Sekot 2008: 8) Pozitivní ukázkou možností využití sportu jako nástroje mezinárodní politiky byla jeho nemalá role v sankčních omezeních Jižní Afriky za dob apartheidu nebo Sovětského svazu po invazi do Afghánistánu.

Díky své obrovské oblibě a vlivem zmíněného propojování světa přestává být sport soukromou záležitostí jeho přímých účastníků a fanoušků. Astronomické sumy peněz proudících do sportu souvisí především s faktem, že z vrcholového sportu se stalo obchodní odvětví, jako každé jiné. Největší evropské kluby vytvářejí farmy talentů po celém světě, mají prominentní přístup k médiím, zábavě a hernímu průmyslu. Stávají se z nich mezinárodní korporace. Situace, kdy jsou profesionální sportovci bráni čistě jako zaměstnanci daného klubu, vyplývá z uvedeného stavu, s převládáním businessu nad původním smyslem sportu se ale setkáváme častěji a častěji. (Levermore, Budd 2004: 2) Příkladem nad všemi je prodej samotného olympijského symbolu nadnárodními korporacím jako je Coca-Cola. Sport získal úlohu vlajkové lodě mezinárodního kapitalismu ve sféře služeb, v určitém smyslu jím byl ale zároveň částečně pohlcen. Velikost hrubého domácího produktu ve „sportovním průmyslu“ dosahovala například ve Spojených státech v roce 2005 velikosti zhruba 189 miliard dolarů. V porovnání například s kamionovou dopravou nebo tovární výrobou počítačů a elektronických produktů to bylo o více než 50 miliard více. (Milano, Chelladurai 2011: 31) Globální působení a spektakulární komercializace s sebou ale nese i pozitiva. Mezi ty patří fakt, že sport na neprofesionální úrovni se stává stále výraznější součástí každodenních

volnočasových aktivit mas občanů. (Sekot 2008: 9) Prostřednictvím výkonnostního a profesionálního sportu pak dochází ve větší míře k tomu, že slouží jako nástroj pro obnovu měst nebo pro místní a regionální rozvoj, a to díky tomu, že funguje jako pozitivní stimul pro cestovní ruch a impulz k modernizaci infrastruktury. (Bílá kniha o sportu 2007: 10)

Těžko si dnes dokážeme představit kandidáta na jakoukoliv volenou funkci, který odmítá prostřednictvím sportu podporovat zmíněnou modernizaci, zlepšení úrovně zdraví veřejnosti, tvorbu pracovních příležitostí nebo prevenci kriminality. Spojení s politikou je zásadní i pro sport samotný, ten je totiž závislý na veřejných financích. (Sekot 2008: 8) Problémů, které pak sport pomáhá ve veřejném prostoru řešit, je několik. Může být například velice funkčním a důležitým integračním nástrojem (pro migrující osoby, osoby s tělesným, či mentálním postižením atd.) a dokáže podpořit mezikulturní dialog, a to díky tomu, že posiluje v lidech pocit sounáležitosti a spoluúčasti. (Bílá kniha o sportu 2007: 7) I přesto, že některé průzkumy dokazují pouze limitovaný účinek sportu na snížení kriminality, je bez pochyby, že má v této oblasti veliký potenciál. Prozatím prozkoumané sportovní programy na snížení kriminality jako například půlnoční basketbal (měl zajistit aktivní zábavu v časech, kdy kriminalita dosahovala maxim) nebo jednorázové akce jako fotbalové turnaje postrádaly dle Britty Bannenberg intenzitu a více-vrstevnatost koncepce. (Bannenberg in Marks et al. (eds.) 2005: 104) Hlavní a neoddiskutovatelný přínos sportu tkví v nezbytnosti tělesné aktivity, která je s ním spjata, pro zdraví dětí i dospělých. Uměřenou tělesnou aktivitu by měl, dle Světové zdravotnické organizace, provozovat každý dospělý minimálně 30 minut denně, děti pak minimálně hodinu. (Bílá kniha o sportu 2007: 4) Sport přispívá k osobnímu rozvoji nejen po fyzické, ale i po psychické stránce: zlepšuje umění soustředit se na určitou činnost, zodpovědnost vůči druhé osobě, zvyšuje sebevědomí, učí vytrvalosti i jak překonávat překážky, vytváří hodnoty jako je týmový duch, solidarita, často dokonce dokáže dodat člověku smysl života. Tímto pozitivním působením pomáhá v prevenci před různými druhy závislostí a zároveň ve výchově kvalitní pracovní síly a zodpovědných a aktivních občanů. (Surawska 2016: 115) (Peková et al. 2007: 427) Zmíněné funkce sportu v kultivaci a uchování lidského potenciálu mají navíc prokazatelný pozitivní ekonomický dopad na rozpočty států, krajů i obcí. (Novotný et al. 2010: 40) Odhaduje se, že 100 Kč výdajů na sport ušetří až 253 Kč na léčbu chorob spojených s metabolickým syndromem. (Plán rozvoje sportu v letech 2015 - 2017: 6)

Sport je nedílnou součástí lokálních, regionálních i národních sociálních a kulturních struktur a má tak obrovský sdružovací a oslovovací potenciál. Když se zmíněné výchovné účinky sportu na jedince zkombinují s možností (někdy i nutností) dobrovolnické práce v rámci neziskových klubů a sportovních organizací, výsledkem může být posílení občanské společnosti. Spolková aktivita totiž odráží vysokou míru společenské interakce a buduje důvěru mezi lidmi. (Putnam citován in Pileček, Jančák 2010: 84) Díky již zmiňované velké oblíbenosti je sdružování v rámci sportu jednou z nejdůležitějších forem integrace společnosti, a to prostřednictvím jak aktivní, tak pasivní participace. (Janc in Komornicki, Czapiewski (eds.) 2006: 38) Právě participace a důvěra jsou dle teorie participační demokracie nezbytné k tomu, aby celá společnost prosperovala a vzkvétala. (Lebeda, Vlachová 2006: 12)

2. Financování sportu v České republice

Sportovní vyžití je v České republice obstaráváno několika způsoby, z nichž nejrozšířenější je prostřednictvím činnosti sportovních klubů, které jsou podporovány z celospolečenských zdrojů. Mezi další významné způsoby provozování sportovní činnosti patří využívání sportovních zařízení patřících do správy obcí, krajů nebo MŠMT a sportování v rámci školní docházky. Poslední možností, jak sportovat, jsou soukromá a individuálně provozovaná sportovní zařízení. (Peková et al. 2007: 432) Mezi zmíněné celospolečenské zdroje řadíme příjmy ze soukromé sféry jako jsou příspěvky členů, peníze ze vstupného nebo doplňková hospodářská činnost samotných klubů, dále také dary nebo sponzoring. Další část tvoří peníze z veřejných financí – z rozpočtů státu, krajů nebo obcí. Tyto sektory se navzájem doplňují a podmiňují, velikost jednotlivých částí je proměnlivá. (Hobza 2014: 17) Posledním dílem příjmů je podpora ze sportovních svazů/zastřešujících organizací. Struktura příjmů je závislá hlavně na velikosti klubu a na tom, zda vlastní nebo nevlastní sportovní zázemí. (Novotný et al. 2010: 55-56)

Jaké úkoly z hlediska financování sportu mají jednotlivé úrovně veřejné správy upravuje zákon č. 230/2016 Sb., který upravil zákon č. 115/2001 Sb., o podpoře sportu a je účinný od 1. 1. 2017. Hlavním koordinátorem vládou schválených plánů na celostátní podporu sportu, který zároveň zabezpečuje financování ze státního rozpočtu, je Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy². Úlohy obcí a krajů jsou obdobné v několika bodech: zajišťují rozvoj sportu pro všechny a přípravu sportovních talentů, včetně tělesně postižených, přispívají ze svého rozpočtu, staví a starají se o svá sportovní zařízení, zpracovávají si své plány rozvoje sportu. Rozdíl mezi úkoly krajů a obcí je především v povinnosti obcí poskytovat zmíněná sportovní zařízení pro sportovní činnost občanů a kontrolovat jejich účelné využívání. (zákon č. 230/2016 Sb. § 4, § 5, § 6)

Český systém financování sportu byl svým způsobem do roku 2011 specifický v oblasti zastřešujících organizací. Ty byly sdruženy v Českém svazu tělesné výchovy, který byl největším akcionářem loterijní společnosti SAZKA a. s., která jim pravidelně generovala vlastní příjmy. Ty pak mohly alokovat na klubovou úroveň. (Novotný et al. 2010: 58) SAZKA a. s. se dostala do problémů, které vyvrcholily tím, že společnost v insolvenčním

² Dále ministerstvo vypracovává zmíněné plány, kontroluje použití podpory sportu ze státního rozpočtu, vydává antidopingový program, organizuje a kontroluje jeho uskutečňování, zřizuje rezortní sportovní centrum a zabezpečuje jeho činnost a další. (zákon č. 230/2016 Sb. § 4)

řízení změnila majitele a zastřešující organizace tak přišly o podstatnou část financí. (Výroční zpráva za rok 2011) Přesto, že potíže se splácením dluhů, které vyvrcholily zmíněnou insolvenčí jsou spojeny s výstavbou multifunkční SAZKA arény (dnešní O₂ aréna), za krizi společnosti stojí několik záležitostí spojených s dlouhodobým vedením celé společnosti Alešem Hušákem, projekt arény byla pouze špička ledovce. Středobodem problémů byl právě zmíněný generální ředitel společnosti, který si vytvořil unikátní postavení v čele, kdy nebyl nikým kontrolován a mohl si tak dovolit krajně nezodpovědně hospodařit s financemi celé společnosti. Zodpovědnost za tyto události ovšem nepadá pouze na jeho osobu, ale i na dozorčí radu a další orgány a členy společnosti, kteří rezignovali na kontrolu činnosti svého ředitele. Po konci aféry vyšlo najevo, že dokonce ani nevěděli, jaký si sám ředitel přiznával plat. Poslední část viny nese i česká vláda, která měla také mít nad hospodařením společnosti kontrolu, každoročně totiž musela ratifikovat distribuci zisků společnosti a s její finanční situací tak měla být obeznámena. (Král 2012) Klíčovým problémem, který vyvrcholil až v insolvenční řízení, bylo tedy plýtvání peněz bývalého vedení společnosti. „V České republice se stala unikátní věc – dokázala zkrachovat monopolní firma.“ (Jansta citován in Kosová 2013) SAZKA a. s. v současné době, stejně jako ostatní loterijní společnosti, přispívá odvody z loterií, které jsou částečně určeny k podpoře sportu³.

Peníze z rozpočtů krajů a obcí mohou mít, na rozdíl od státní podpory, různé formy⁴. Příspěvky přímo od státu řídí skrze vládní programy podpory sportu MŠMT. Počet programů i jejich podoba se každoročně upravuje. Současné neinvestiční dotace se dělí na deset jednotlivých programů a program na podporu rezortních sportovních center, které spadají pod základní skupiny následovně:

Tabulka č. 1 - Neinvestiční dotace státu

Státní sportovní reprezentace	
Program I	Sportovní reprezentace ČR
Program II	Sportovně talentovaná mládež
Ostatní tělovýchovná činnost	

³ Od roku 2014 měly společnosti možnost část daně odvádět přímo Českému olympijskému výboru. Od roku 2017 jdou všechny odvody do státního rozpočtu, v připravovaném zákoně o podpoře sportu by ale měly být striktně fixovány právě na účely financování sportovní činnosti. (ČOV nebude přerozdělovat peníze z hazardu, nový zákon schválila sněmovna: video)

⁴ Možnostmi financování sportu ze strany obcí se zabývám v kapitole číslo 4. Možnosti financování z krajských rozpočtů, které podporují hlavně profesionální sport, v práci podrobněji nerozebírám z důvodu menší velikosti celkového příspěvku do sportu oproti ostatním dvěma cestám.

Program III	Činnost sportovních organizací
Program IV	Údržba a provoz sportovních zařízení
Program V	Činnost sportovních svazů
Program VI	Významné sportovní akce
Program VII	Zdravotně postižení sportovci
Program VIII	Organizace sportu ve sportovních klubech
Program IX	Organizace školního a univerzitního sportu
Program X	Projekty pro sportování veřejnosti
Podpora rezortních sportovních center	

Zdroj: Dotační neinvestiční programy státní podpory sportu pro spolky na období 2017 - 2019 (MŠMT)

Stát poskytuje finanční pomoc také v investičním programu, který je určen na rekonstrukce a modernizace stávajících sportovišť, pořízení strojních investic a podporu nových staveb. Má dvě části: Subtitul 133512, který je určen pro spolky a obce zajišťující sport a tělovýchovu ve svém regionu a Subtitul 133513 na podporu reprezentačních potřeb (především rezortním sportovním centrům a sportovním svazům). V této části ministerstvo investovalo v letech 2011-2016 v průměru 793 milionů korun. O podporu prostřednictvím dotačních programů státu mohou žádat spolky, které mají ve stanovách jako hlavní předmět uvedenou realizaci sportovní činnosti, národní sportovní svazy s celostátní působností nebo sportovní organizace s celostátní působností včetně Českého olympijského výboru. (Program státní podpory sportu 2016 a 2017 II: video)

Vývoj objemu financí určených pro podporu sportu v poměru celkových rozpočtových výdajů po roce 1989 stále klesá s drobnou výjimkou v letech 2004 až 2006, kdy se výše příspěvku při započtení loterijních odvodů dostala přes hranici půl procenta celkových rozpočtových výdajů. V roce 2015 se podpora ze státního rozpočtu dostala na zhruba 0,24 % jeho celkových výdajů, což znamenalo necelé tři miliardy. (Plán rozvoje sportu v letech 2015 - 2017) Celkovou klesající tendenci má i výše příspěvků z obcí, v duchu teorie fiskálního federalismu ovšem platí, že je to násobně větší část veřejné podpory sportu, než nabízí kraje nebo stát. (KPMG 2012)

3. Teorie fiskálního federalismu

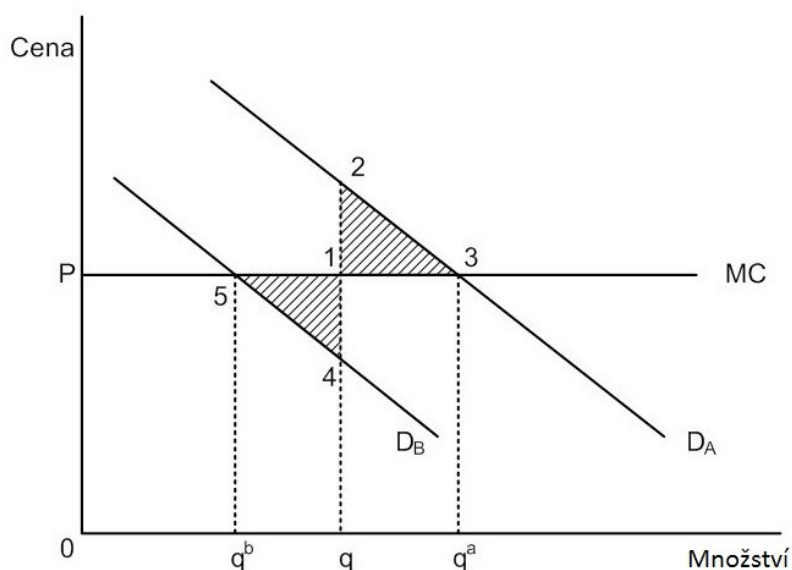
Myšlenku federativního systému můžeme zaznamenat již v práci de Tocquevilla před více než stoletím. Takový systém má za cíl kombinovat výhody vyplývající z velikosti a malosti národů, u kterých vytváří více stupňů řízení. (Oates 1999: 1120) Pojem fiskální federalismus (nebo také decentralizace) se pojí s veřejným sektorem, který má dvě nebo více rovin rozhodování. Takovou povahu má prakticky každý, otázkou zůstává, na kolik je rozhodování decentralizováno. Fiskální decentralizace neznamená pouhou dekoncentraci rozhodování centrální úrovně, nýbrž systém, kde mají nižší úrovně určitou míru autonomie v oblasti poskytování služeb a současně nesou podstatnou část nákladů a mají možnost ovlivnit své příjmy. Tendence k decentralizaci státní správy se začaly objevovat už v druhé polovině 20. století, kdy se začal obracet trend centralizace, který byl jako nejefektivnější brán na přelomu 19. a 20. století. (Oates 1991: 262-263) Právě efektivita a její maximalizace je hlavním cílem celé teorie a pro její dosažení je nezbytné porozumění toho, které funkce a nástroje je výhodnější centralizovat a které přenechat na nižších úrovních. V případě nalezení takového klíče by pak teorie měla pomoci zvládnout různorodost zájmů a potřeb v rámci zachování národní jednoty. (Musgrave 1971: 12-13)

Základem a určitým determinujícím faktorem pro funkce veřejných rozpočtů v teorii fiskálního federalismu je tzv. prostorový aspekt. Každý systém veřejných rozpočtů by měl plnit tři základní funkce: alokační, redistribuční a stabilizační. V prostorovém modelu si prvně zmiňovaná funkce vyžaduje vyšší stupeň decentralizace než ostatní dvě. Veřejné statky by totiž měly být zajišťovány a financovány v rámci oblasti, ve které se projeví jejich užitek, protože ten je prostorově omezený. (Musgrave, Musgraveová 1994: 415-425) Stejná logika platí i pro příjmovou část financí. Statky projevující se na lokální úrovni by měly být financovány daněmi místními, centrální daněmi celostátními. Toto pravidlo nazývá Musgrave principem reciprocity. S druhou uvedenou funkcí systému rozpočtů se pojí princip centrální redistribuce příjmů. Fiskální federalismus podle něho nemůže fungovat bez centrálního vyrovnávání nerovností jak mezi obyvateli, tak mezi nižšími správními oblastmi. (Musgrave 1971: 10) W. E. Oates ovšem podotýká, že i nižší úrovně by měly v jasně vymezených hranicích mít možnost zasáhnout do míry přerozdělování ve své oblasti. Vychází z argumentace M. Pauly o efektivitě decentralizované podpory chudým, opírající se o názor, že se každý chce raději starat o „vlastní“ než „cizí“ nemajetné. Převažující role ústřední vlády v případě redistribuce je ale nesporná. (Oates 1991: 264) Stejně tak i stabilizační funkce by měla být zajišťována především, ne-li výhradně, z centrální úrovně. Vzájemná propojenost

trhů brání místním jednotkám řešit problémy, které nabývají charakteru makroekonomického. Ty tak nejsou schopny vyřešit problémy s nezaměstnaností nebo inflací. (Musgrave, Musgraveová 1994: 425) Omezené možnosti přispět ke stabilizaci ekonomiky na nižších úrovních se dle E. Gramlicha objevují například při makroekonomických šocích. Decentralizovaná řešení mohou být v těchto situacích efektivnější z důvodu možnosti pružnější reakce na zvláštní podmínky v dané lokální ekonomice. Ke stabilizaci může také přispět zavedení stabilizačních fondů jednotlivých nižších správních celků, a to z důvodu možného nesouladu fází hospodářského cyklu s ostatními. Rozsah decentralizovaných stabilizačních řešení je ale omezený. (Oates 1991: 263)

Z výše zmíněného vyplývá, že základ teorie spočívá v alokační funkci, která přináší nejznatelnější výhody fiskálního federalismu. Velikost potenciálního přínosu decentralizace, respektive ztráty efektu z centralizace, popisuje tzv. decentralizační teorém zobrazený v grafu č. 1.

Graf č. 1 - Oatesův decentralizační teorém



Zdroj: Oates 1991: 265

V grafu vidíme dvě úsečky (D_A , D_B), které představují rozdílnou strukturu poptávky po veřejných službách na dvou různých místech (A, B). Přímka P pak představuje předpokládanou úroveň, kdy veřejná služba může být poskytována s konstantními náklady na jednotlivce. Ke zjištění požadované velikosti spotřeby by za těchto podmínek pomohly průsečíky v bodech 5 a 3, díky kterým dostaneme různé hodnoty množství veřejných statků, které je zapotřebí v ideálním případě poskytnout – q^b a q^a . Ale protože ústřední vláda nemá

nástroje ke zohlednění specifík jednotlivých oblastí, musí zajistit standartní úroveň pro všechny, která je zpravidla kompromisem – hodnota q . Tak vzniknou dva šrafované trojúhelníky, které vyobrazují ztrátu efektu centralizace. V případě trojúhelníku 145 jde o překročení nákladů na poskytnutí služby, v této oblasti je tedy málo peněz v porovnání s požadovanou úrovní poskytování veřejných statků a u trojúhelníku 123 vidíme velikost nákladů na služby, které nutně nemusely být poskytnuty k dosažení spokojenosti občanů. V oblasti A je tedy více prostředků, než je nutné. Ke grafu č. 1 je nutné přidat dvě poznámky. Čím bližší si budou struktury poptávky v různých oblastech, tím menší bude ztráta efektu z centralizace. Ten se sníží i v případě, bude-li rozptýl poptávané ceny co nejmenší (úsečky vodorovnější). Model je založen na předpokladu, že existuje heterogenita poptávaných preferencí a neelastická poptávka po veřejných statcích. Zároveň nepokládá vysokou míru mobility obyvatelstva za nezbytnou k získání efektu z decentralizace. (Oates 1991: 264-265) Stručně řečeno, decentralizovaný systém je v případě různorodosti poptávky efektivnější, protože na ni dokáže pružněji reagovat.

Právě na mobilitě je založen model maximalizace efektivity fiskální decentralizace Ch. M. Tiebouta. Základní výhodou nižších úrovní vlády je podle něj v tom, že zatímco v případě centrálního rozhodování o zprostředkování veřejných statků nezbyvá než snažit se přizpůsobit jejich distribuci preferencím obyvatel, lokálně je možné jednoduše nabídnout různé veřejné statky na různých místech a obyvatel si sám vybere dle svých preferencí, které chce využívat. Vzniká tak něco jako trh s veřejnými statky, který funguje na principu tržního mechanismu, kde jsou statky „oceněny“ různou výší daní. Uživatel veřejných služeb se následně přesune do té komunity, která nejlépe uspokojuje jeho specifický set preferencí. Čím větší je potom pestrost nabídky a množství nabízených veřejných statků, tím spíše bude poptávka z řad obyvatel uspokojena. Aby model fungoval ideálně, je nutné, aby byly splněny následující předpoklady: spotřebitelé jsou plně mobilní, dokonale informovaní o nabídce veřejných statků a nemají problém se zaměstnaností, existuje velký počet vzájemně si konkurujících komunit, které mají optimální velikost (ta je podrobněji zkoumána v Teorii klubů M. J. Buchanana) a poslední podmínkou je, že nevznikají žádné externality. Klíčovým faktorem ve vztahu k míře efektivity daného modelu v praxi je velikost nákladů na mobilitu. S rostoucími výdaji za přesun obyvatele, které zároveň zvedají náklady na poskytování veřejného statku a mění tak i jeho nabízené množství, klesá účinnost alokace zdrojů dle Tieboutova modelu. (Tiebout 1956: 418-424)

Ačkoli popsaný model ovlivnil do velké míry studium problematiky komunálního vládnutí a vztahů mezi správními úrovněmi a množství odborníků na něj navázalo, nebo z něho vycházelo při své práci (např. M. Schneider nebo P. Peterson), jeho vysvětlující reputace je větší než výsledky jeho empirických výzkumů. Mezi nejvýznamnější autory, kteří vyvracejí Tieboutova tvrzení patří R. M. Stein, který svým výzkumem prokázal na vzorku více než 11 000 měst, že netendují k diferenciaci nabízených setů veřejných statků, nýbrž že se vyznačují vysokým stupněm homogenity. Navzdory malé míře různorodosti se nabízené veřejné statky lišily ve své „ceně“ (výše daní), ani zde ale vysvětlení v duchu kompetitivní teorie federalismu – výše zdanění odráží kvalitu nabízených statků, nebylo ve studiích R. M. Steina potvrzeno. I přes řadu dalších empirických studií nepotvrzující předpoklady Tieboutova modelu je to asi nejznámější a nejcitovanější alokační vzor v decentralizovaném systému. (Krane, Ebdon, Bartle 2004: 517-519)

Z předpokladu mobility a tržního fungování nabídky veřejných statků v různých lokalitách vycházejí ve své hypotéze státu jako Leviathana i G. Brennan a J. M. Buchanan. Hypotéza říká, že decentralizace může sloužit jako překážka či významné omezení působení státu v ekonomice, který se snaží maximalizovat svou moc a příjmy, a to především využíváním svého monopolu v pravomoci zdanění, a to navzdory blaha občanů. Fiskální decentralizace se stává nástrojem pro dosažení optimální velikosti veřejného sektoru. (Brennan, Buchanan 1980: 16-35) Model předpokládá, že občané jsou lhostejní k informacím o hospodaření státu a poskytování veřejných statků a tato rozhodování nechávají na vládě. G. Brennan a J. M. Buchanan tvrdí, stejně jako Ch. M. Tiebout, že čím více bude navzájem konkurujících si komunit, tím bude velikost veřejného sektoru optimálnější. (Brennan, Buchanan 1980: 215-218) Hlavním zdrojem omezení pro stát je, dle hypotézy, mezivládní konkurence v oblasti získávání fiskálních zdrojů. (Brennan, Buchanan 1980: 184) Vyvozené závěry autoři shrnují následovně: *„Celkový zásah do hospodářství by měl být tím menší, ceteris paribus, čím větší je rozsah decentralizovaných daní a výdajů, čím jednotlivé jednotky dosahují vyššího stupně homogenity, čím jsou jurisdikce menší a čím menší jsou čisté místní renty.“* (Brennan, Buchanan 1980: 216) Ani tento model ale při podrobení se empirickým výzkumům nedokázal přesvědčit o své bezchybnosti. Výsledky se různí a jeden z nejuznávanějších odborníků na fiskální federalismus W. E. Oates dochází k závěru, že vztah mezi fiskálním federalismem a velikostí veřejného sektoru není jasný, přičemž se přiklání k názoru, že sama o sobě decentralizace nemůže být natolik omezujícím faktorem. (Oates 1991: 272-273)

Už v základu celé teorie stojí imperativ navýšení možností nižších úrovní vládnutí získat své vlastní zdroje a nebýt závislý na přidělu prostředků z centra. Problematika ideálního nastavení vertikální struktury daní je velmi složitá a nabízená obecná doporučení teorie fiskálního federalismu neprokázala při empirickém zkoumání uspokojivé výsledky. I přesto, že téměř každý hlavní druh zdanění je někde na světě používán na ústřední úrovni, na úrovni republik či provincií a úrovni lokální, R. A. Musgrave předložil set základních směrů pro určení vertikální daňové struktury. Podle jeho pravidel by centrální úroveň měla spravovat daně (1) vysoce progresivní a za účelem redistribuce, (2) jejichž základ je vysoce mobilní a (3) takové, které jsou nerovnoměrně rozloženy. (4) Místní daně a poplatky by pak mohly být decentralizovány. (Oates 1991: 266-268) Platí tedy, že nejefektivnější rozdělení pravomocí ponechává centrální vládě možnost používat progresivní důchodovou daň nebo zdaňovat přírodní zdroje, střední úrovně (např. republiky) mají prostor pro zdanění důchodů rezidentů nebo spotřebních daní a nejnižší správní orgány ovládají daně z nemovitostí nebo místní poplatky. (Musgrave, Musgravová 1994: 438-439)

S rozdělením pravomocí ve struktuře daní souvisí otázka transferů uvnitř fiskálního systému. Mezi těmito problémy se fiskální federalisté snaží najít rovnováhu z důvodu zmíněné snahy o zachování určitého rozsahu autonomie jednotlivých nižších orgánů. Přílišné využívání dotací je negativní ze dvou důvodů. Prvně protože v důsledku politických hledisek jsou většinou zdroje z vyšší úrovně rozdělovány podmíněně, při velkém množství takto rozdělovaných zdrojů pak dochází k vměšování se centra do rozhodování místních jednotek. V druhé řadě pak může docházet k závislosti nižších úrovní na dotacích a ztráta zájmu o odpovědné hospodaření. Transfery by měly především plnit 3 úkoly. (1) Dotovat jasně vymezené programy s přínosem pro širší oblast, (2) dotvářet všeobecně spravedlivější a efektivnější systém částečným nahrazováním decentralizovaných příjmů a (3) vyrovnávat rozpočty tak, aby všechny orgány mohly poskytovat základní veřejné služby při využívání téměř podobných daní. (Oates 1991: 268-270) V empirických studiích je velmi diskutovaným problémem princip zvaný „flypaper effect“. Ten označuje proces, kdy dotace nevedou ke snížení lokálních daní, ale ke zvýšení výdajů v daném sektoru. Peníze tedy uvíznou na úrovni, pro kterou byla dotace určena a tím se zvětšuje rozpočet jako celek. Tento efekt pak nemusí odrážet přání obyvatel o růstu daného sektoru / snížení daní. (Bradford, Oates 1971: 434) Při testování zmíněného efektu v opačném smyslu (odstranění grantů by mělo vést k redukci veřejných výdajů) ale výsledky ukázaly, že místní správy dokáží na výpadek příjmů

z centrální úrovně reagovat zajištěním si stejných zdrojů na lokální úrovni. Hypotéza zmenšení rozpočtu při absenci grantů se tedy nepotvrdila. (Gramlich 1987: 312)

4. Možnosti forem podpory veřejných statků z municipalit

Břemeno zajišťování veřejných statků by, dle výše zmíněného, mělo ležet převážně na nejnižších možných správních úrovních. V případě České republiky jsou to zastupitelstva měst a obcí. Jakou formou ale budou daný veřejný statek podporovat nebo jakou organizační strukturu k tomu zvolí je jen na nich. Možností mají mnoho, v mé práci se ale zaměřím na tři modely podpory daného veřejného statku, podle toho, kdo vlastní sportoviště.

4.1. Sport jako veřejný statek

V první řadě je třeba definovat, do jakých kategorií statků může sport spadat. Základní dělení statků je na soukromé a veřejné. Na tyto dva druhy se dělí na základě kritérií dělitelnosti, rivality a vylučitelnosti. Zatímco čisté veřejné statky jsou nedělitelné u čistých soukromých statků platí, že užitek z daného statku má právě ten, který si ho opatřil, jejich celková spotřeba se tedy rovná spotřebě každého spotřebitele. (Samuelson 1954: 387-389) S tím velmi úzce souvisí faktor rivality, spotřeba jednoho statku je totiž v případě těch soukromých rivalitní ke spotřebě daného statku jinou osobou. U veřejných statků si v jejich spotřebě uživatelé navzájem nebrání. (Musgrave, Musgravová 1994: 54) Na tato pravidla navazuje i možnost vyloučení daného statku ze spotřeby, která je proveditelná u soukromých statků, protože na ně má majitel vlastnická práva a může tak učinit prostřednictvím cenového mechanismu. U čistých veřejných statků tržní a cenové mechanismy selhávají, nelze totiž vyloučit spotřebitele, který odmítá hradit náklady, jelikož účast na spotřebě není závislá na placení. (Hamerníková 2007: 58-67) Mezi čistě veřejnými a čistě soukromými statky jsou pak statky smíšené, jejichž přesné vymezení je problematické. J. Bénard je například definuje jako takové statky, jejichž kvalita může být nedělitelná až po určité kapacitní omezení, nicméně kvantita se dá dělit, jsou tedy ve spotřebě dělitelné. Jelikož trh je schopen efektivně zabezpečit pouze statky soukromé, u veřejných a v praxi častěji u smíšených je vyžadováno zajištění veřejné. To ovšem striktně neznamená, že takové statky nemůže zajišťovat soukromý dodavatel, podmiňuje to ale nutnost uzavření smlouvy s institucí veřejného sektoru, která nese hlavní zodpovědnost za poskytování daného statku. (Provazníková 2009: 17-19)

Další možné dělení statků se opírá o již zmíněný prostorový aspekt, statky jsou tedy rozdělovány dle omezenosti užitků na různých správních úrovních. Veřejné statky národní nebo celostátní povahy pak mohou být tzv. statky pod ochranou (preferované statky), u kterých platí, že vláda de facto přikazuje obyvatelům jejich spotřebu, jelikož se kolektivní potřeby a preference často mohou lišit od těch individuálních (např. povinná školní

docházka). (Tamtéž) Sport může nabývat podobu všech zmíněných druhů statků, nejčastěji jde ovšem o statek smíšený až veřejný. (Novotný et al. 2010: 31) Jako statek pod ochranou se sport objevuje například ve školách v podobě tělesné výchovy. Soukromým statkem se sport stává třeba v případě individuálních placených tréninků s profesionálním trenérem.

4.2. Sport ovládán kluby

V případě sportu je zvykem, že samotný statek poskytují soukromé organizace, nejčastěji sportovní kluby. Jejich možnosti autonomního rozhodování a řízení poskytování daného statku jsou ale ve velké míře determinovány možností vlastnit sportoviště, která nutně potřebují k realizaci sportu. Na základě této klíčové proměnné stojí mé rozdělení možností podpory sportu ve městech a obcích. Stav, kdy mají při poskytování veřejných nebo smíšených statků větší pravomoci a prostor pro generování vlastních příjmů co nejnižší možné správní celky, odpovídá základní myšlence fiskálního federalismu, a takový model by tedy měl být efektivnější a těšit se z výhod zmíněných výše.

Další výhodou pro soukromé neziskové organizace by měl být větší prostor takových organizací pro využívání dobrovolnické práce, se kterou se pojí výdajová úspora. (Wokoun et al. 2007: 1) Dalším argumentem pro tento způsob zajišťování veřejných statků mohou být větší možnosti sportovních klubů k získávání soukromých finančních prostředků, kterými mohou zkvalitňovat nejen samotné služby, ale i kultivovat zmíněná sportoviště a celkově vylepšovat nabídku sportovního vyžití v obci nebo městě, a to nejen v rámci programu daného sportovního klubu. (Peková 1997: 91) V případě poskytování veřejných a smíšených statků samotnou obcí nebo jejími vlastními organizacemi se nelze vyhnout konfliktu mezi povinností poskytovat takové služby veřejnosti na určité kvalitativní úrovni za přiměřenou cenu a jejich zájmy jako vlastníka majetku a zaměstnavatele, takový problém se v popisovaném modelu nevyskytuje. (Provazníková 2009: 241) Kromě lepší kvality poskytovaných statků by tedy mělo dojít i k úspoře výdajů a zároveň příjmům do rozpočtu. (Macháček, Toth, Wokoun 2011: 108)

4.3. Sport ovládán orgány obce

U tohoto modelu podpory sportu platí, že větší část sportovišť vlastní samotné město a má tak pravomoc rozhodovat o jejich užívání a správě. Sportoviště sice mohou být spravována i samotnými sportovními kluby (častěji je mají na starosti technické služby), ale hlavní slovo má město, které se s majetkem zároveň snaží efektivně hospodařit. Významná výhoda této

možnosti poskytování veřejných a smíšených statků plyne z možnosti lepší komunikace a spolupráce mezi jednotlivými kluby, což je zapříčiněno centrálním dozorem ze strany města. To by mělo například zamezovat sporům ohledně využívání sportovišť různými kluby. S tím souvisí i možnost tvorby dlouhodobé koncepce pro rozvoj daného odvětví, ideálně ve formě dokumentu o strategickém plánování v oblasti sportu, která je opět závislá na vůli města. Díky lepší kooperaci a možnosti plánování je tak umožněno daleko lépe reagovat na vývoj obecných preferencí obyvatelstva nebo nejnovější trendy. Činnost spolků se většinou soustředí na podporu výkonnostního a vrcholového sportu a odvíjí se od vlastních potřeb jednotlivých členů. Pružnost v reakci na všeobecné trendy, jako je například zvyšující se důraz na zdravý životní styl obyvatel nesdružených v žádných sportovních klubech, je tím pádem menší. (Hobza, Novotný 2008) S tím souvisí i možná větší otevřenost sportovišť veřejnosti nesdružující se v daném spolku, který je spravuje. Zásadní je tendence obcí podporovat vlastní zařízení pro sport a volný čas a zlepšovat infrastrukturu pro zlepšení podmínek pro pohybovou rekreaci všech obyvatel. V případě vlastnictví sportovišť soukromou neziskovou organizací nemusí být motivace k modernizaci daných zařízení a infrastruktury ze strany obce taková. Realizace takových vylepšení je ale stejně závislá na prostředcích obce, protože v naprosté většině případů sportovní kluby nedisponují takovým množstvím peněz, aby si dané opravy nebo výstavby mohly dovolit. (Sekot 2010: 44-48)

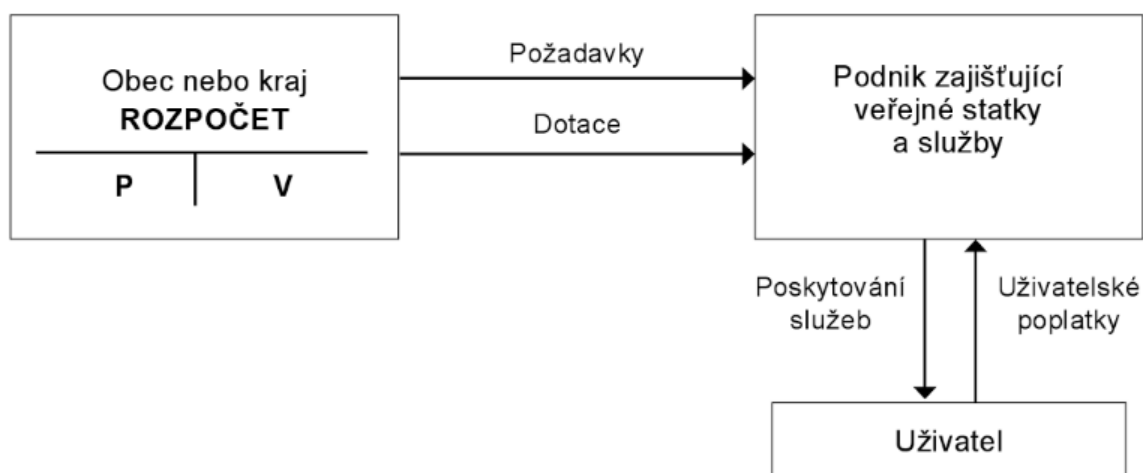
4.4. Sport ovládán příspěvkovou organizací

Poslední zkoumaná možnost zajišťování veřejných a smíšených statků je prostřednictvím příspěvkové organizace (PO) obce. PO jsou veřejné ústavy vznikající na základě zřizovací listiny, kterou schvaluje zastupitelstvo obce. Zřizovací listina musí obsahovat identifikaci zřizovatele a samotné PO, vymezení hlavního účelu a předmětu činnosti PO, označení statutárních orgánů a způsob jejich volby (v čele je ředitel, který je jmenován a odvoláván radou obce), vymezení majetku a majetkových práv a povinností, vymezení okruhů doplňkové činnosti PO a vymezení doby, na kterou je PO zřízena (Peková 1997: 96)

PO nejsou určeny k tomu, aby generovali zisk, ale mají svou právní subjektivitu. Hospodaří s vlastními příjmy, které jim plynou především z uživatelských poplatků, ty ale nedokáží pokrýt náklady na poskytování daného statku. (Wokoun et al. 2007: 11) Jsou proto napojeny na zřizovatele saldem svého rozpočtu, kdy zřizovatel může PO poskytovat příspěvky na investice nebo provoz, požadovat odvod části výnosů do vlastního rozpočtu, stanovit hospodářský výsledek PO nebo rozhodnout o rozdělení zlepšeného hospodářského výsledku

do fondů. Jde o tzv. netto způsob financování, které shrnuje schéma č. 1. Díky tomu, že PO nesou náklady na provozování daných statků, jsou více motivovány k maximalizaci efektivity. K té jí pomáhá i volnost při odměňování zaměstnanců nebo i možnost ponechání si části zisku, kterou PO přesahuje stanovenou výši příspěvku do rozpočtu zřizovatele. (Provazníková 2009: 244-246) Díky centralizaci rozhodování o poskytování smíšených nebo veřejných statků mohou, stejně jako u předchozího modelu, snadno reagovat na změny poptávky a tvořit dlouhodobější komplexnější plány rozvoje. Zároveň platí, že PO mají snadnější přístup k soukromé finanční podpoře. Tento model tedy kombinuje výhody již představených možností.

Schéma č. 1 - Netto rozpočtové vztahy zřizovatele a PO



Zdroj: Provazníková 2009: 243

5. Představení zkoumaných měst

I přesto, že jsou si zkoumaná města (Nové město nad Metují, Broumov a Hořice) podobná v mnoha základních ohledech, jako je například jejich velikost, počet obyvatel nebo geografická poloha, každé má svůj unikátní historický vývoj a z toho vyplývající charakter. Ten je důležitou proměnnou i v otázce podpory sportu, jelikož ovlivňuje jak poptávku po sportu, tak ochotu vedení města jej prosazovat. Například v situaci, kdy je město charakteristické svou kulturou nebo je to město lázeňské, rozvoj sportu pro něj nemusí být tak důležitý, jako zmíněná kultura nebo lázeňství a porovnání s městy, kde je právě sport hlavním reprezentativním prvkem, by tedy bylo zkreslené. Proto v následujících podkapitolách stručně charakterizují jednotlivá zkoumaná města a přiblížím důležitost podpory sportu u každého z nich.

5.1. Nové Město nad Metují

Nové Město nad Metují se nachází v severovýchodních Čechách, vzdušnou čarou pouhých osm kilometrů od hranic s Polskem a zhruba 6 kilometrů od okresního města Náchod. Město je součástí královéhradeckého kraje a má statut obce s rozšířenou působností. V Novém Městě nad Metují žije 9 517 obyvatel⁵ na území o rozloze 2 313 hektarů. Jeho průměrná nadmořská výška je 332 metrů nad mořem, jeho povrch je ale členitý, jednotlivé části území rozděluje někdy až 90 výškových metrů. Přírodní dominantou města je jím protékající řeka Metuje společně se skalnatým ostrohem historického centra.

Území města bylo osídleno již v době bronzové, samotné město bylo ale založeno v roce 1501 Janem Černčickým z Kácova. Renesanční ráz historického centra si město zachovalo z nové výstavby dle jednotného plánu z let první poloviny 16. století, konkrétně po vyhoření města v roce 1526. V roce 1948 byl k městu připojen městys Krčín, jehož založení se datuje ještě před vznikem Nového Města nad Metují, a to do 13. století. (Oficiální web Nového Města nad Metují) Hlavní dominantou historického centra města je, původně renesanční, novoměstský zámek, který vznikl přestavbou z původního pozdně gotického hradu. Jeho současná podoba je výsledkem rozsáhlé barokní přestavby v 17. století a zároveň jeho renovace z let 1909-1912, díky které se zámek pyšní i krásnou zahradou. Společně s Husovým náměstím tak tvoří vyhledávané turistické místo. (Oficiální web Zámku Nové Město nad Metují)

⁵ Údaj z 1. 1. 2017. (ČSÚ 2017)

Nové Město nad Metují má průmyslovou tradici v oblastech strojírenství, polygrafie, textilnictví nebo potravinářství, nejtypičtějším oborům jsou pak výroba kosmetiky a barev, dále hodinářská a tiskařská. Společně s rozvinutým zázemím pro zemědělství pak tento charakter města přispívá k nízké nezaměstnanosti, jejíž hodnoty se dlouhodobě pohybují pod úrovní republikového i okresního (okres Náchod) průměru. Nové Město nad Metují je přirozeným spádovým střediskem ve svém regionu nejen v oblasti zaměstnanosti, průmyslu nebo obchodu, ale i vzdělávání a služeb. Fungují zde tři mateřské školy, tři základní školy (1.–9. třída), dvě školy poskytující vzdělávání žáků se specifickými vzdělávacími potřebami a Střední průmyslová škola, střední odborná škola a střední odborné učiliště Nové Město nad Metují. Významnou roli mají zařízení poskytující různé sociální služby, které jsou ve městě tři: Sdružení zdravotně postižených NONA, Městské středisko sociálních služeb OÁZA a Centrum prevence Mandl. Poslední zmiňované centrum je organizační složkou města a poskytuje službu sociální rehabilitace a pomáhá tak lidem, kteří vedou rizikový způsob života nebo jím jsou ohroženi. (Oficiální web Nového Města nad Metují)

Město nabízí bohatou možnost kulturního vyžití. K dispozici je zde muzeum, které dále provozuje galerii Zázvorka a zajišťuje pronájem Spolkového domu. Volný čas mohou obyvatelé trávit také v kině nebo v městské knihovně. (Oficiální web Nového Města nad Metují) Významnou organizací v oblasti kultury a využití volného času je Městský klub, což je zájmové sdružení právnických osob, které organizuje nejrůznější kulturní a společenské akce v čele s Novoměstským hrncem smíchu. (Oficiální stránky Městského klubu Nového Města nad Metují) Tato ve městě nejvýznamnější akce je festivalem a soutěžní přehlídkou české filmové a televizní komedie. Patrony či organizátory festivalu, jehož 39. ročník se chystá i v roce 2017, byly známé české osobnosti jako Pavel Zedníček nebo Jan Hrušínský. (Oficiální web Novoměstského hrnce smíchu) Sport v Novém Městě nad Metují svou důležitostí nijak nevyčnívá, naopak je spíše v pozadí zmíněných kulturních možností a turistického ruchu, i přesto zde ale působí množství sportovních organizací, které v oblasti volnočasového vyžití zaujímají svou nikoli nevýznamnou roli.

5.2. Broumov

Město Broumov leží ve středu Broumovské kotliny, která se rozkládá na území Broumovské vrchoviny v severovýchodních Čechách. Spadá do náhodského okresu, od jehož okresního města je vzdálené asi 23 kilometrů. Nedaleké polské hranice jsou vzdáleny vzdušnou čarou pouhých 12 kilometrů. Broumov je obcí s rozšířenou působností a stejně jako

všechna zkoumaná města je součástí královéhradeckého kraje. Město se rozkládá na území o výměře 2 226 hektarů a žije v něm 7 586 obyvatel⁶. Okolí Broumova je hornaté, samotné město ale leží v údolí, podél řeky Stěnavy, v průměrné nadmořské výšce 395 metrů nad mořem.

Město Broumov vzniklo pravděpodobně v roce 1255 jako správní centrum a místo k obchodu a řemeslné výrobě. Začátky osídlení území a většina dosavadního historického vývoje jsou spjaty s působením mužského řeholního řádu břevnovských benediktýnů, kteří tuto oblast dostali darem od Přemysla Otakara I. a začali jí kolonizovat, a to z velké části i původně německými obyvateli. (Baštecká, Trenčanská 2013: 7-19) Už v roce 1275 získal Broumov privilegium na výrobu a prodej sukna, jehož vysoká produkce, přesahující místní potřeby, položila základy pro budoucí charakter hospodářského vývoje Broumova a jeho tradici exportu textilové výroby. Přes potíže, války i úpadek soukenictví před polovinou 19. století se tento významný rys Broumova udržel až do současnosti a textilní průmysl, soustředěný od 40. let 20. století v podniku Veba, je stále pro oblast velice významný. (Bergman, Burian, Jeřábková 2003: 70-76)

Vzhledem ke krásám přírody, které nabízí Broumovská vrchovina, je Broumov vyhledáván turisty spíše kvůli turistice v okolí⁷, než kvůli historickým památkám, kterých ale nemá nedostatek, jelikož benediktínské opatství po sobě zanechalo zejména síť barokních kostelů a barokních statků, spolu s dřevěným hřbitovním Kostelem Panny Marie, které jsou architektonicky významnými památkami. Broumovsko patří mezi méně rozvinuté části královéhradeckého kraje s vysokým podílem zemědělství a lesnictví. (ORP Broumov – Oficiální web Královéhradeckého kraje) Broumov je jako největší město ve svém výběžku centrem zaměstnanosti i služeb pro širokého okolí. Obyvatelé oblasti mohou ve městě využít dvě mateřské školy, tři základní a jedno gymnázium. O kulturní vyžití se stará například Městské divadlo Broumov, Muzeum Broumova, Kulturní dům Střelnice, kino v konferenčním sálu informačního centra Broumov a další. Nejvýraznějším charakteristickým rysem Broumova je tedy turistika a mezi významné zdroje zábavy patří divadlo. Sport má ale ve městě také svou roli. Tím nejvýraznějším v oblasti sportu je, díky přírodním podmínkám okolí, cyklistika (hlavně rekreační) v čele se známým závodem Rallye Sudety – mistrovství České republiky v maratonu na horských kolech. (Oficiální web města Broumov)

⁶ Údaj z 1. 1. 2017. (ČSÚ 2017)

⁷ Nedaleko se rozkládají Adršpašsko-Teplické skály, které jsou největším skalním městem ve Střední Evropě.

5.3. Hořice

Hořice na rozdíl od předchozích dvou neleží v bezprostřední blízkosti hranic s Polskem, ale mezi krajským městem Hradcem Králové a okresním městem Jičín, kdy od obou jsou vzdáleny zhruba 25 kilometrů. Tato obec s rozšířenou působností má 8 601 obyvatel⁸, kteří žijí na 2 146 hektarech úrodné půdy, rozkládající se v nížině (311 metrů nad mořem) poblíž Jičínské pahorkatiny. Na rozdíl od Broumova a Nového Města nad Metují, což jsou města ležící v pohraničí – více na okraji republiky, využívající klidnější prostředí a těžící z krás přírody je obklopující – Hořice jsou díky své centrálnější poloze, blízkosti zdejší metropole Hradce Králové a zároveň poměrně malé vzdálenosti od Hlavního města Prahy, mírně rušnějším městem.

První lidé, kteří obývali území Hořic, zde, dle archeologických nálezů, žili již v období staršího paleolitu. První písemná zmínka o Hořicích se objevila ve druhé polovině 12. století, a to ve spojení s darováním území několika měst nově vzniklému řádu premonstrátů. Důležitou roli v raném vývoji města hrál vrch Gothard, který byl díky své strategičnosti (z jeho vrcholu se dá dohlédnout do širokého okolí) využíván například husity při jejich tažení po východních Čechách a zároveň vyhledáván jako poutní místo spojované s vírou v ochranu sv. Gotharda. (Tomíčková, Bukáč 2011: 8-13) Proměna Hořic na významnější město probíhala v polovině 19. století a byla spojena zejména s působením purkmistra Josefa Rumla a textilním průmyslem židovských podnikatelů. V následujících letech se ve městě začíná rozvíjet těžba pískovce a jsou tak položeny základy jednoho z nejvýznamnějších rysů města. Od 90. let 19. století až do vypuknutí první světové války se město těšilo z další vlny rozkvětu, kdy v období před válkou dosáhlo počtu až 9 000 obyvatel. (Tomíčková, Bukáč 2011: 26-38)

Asi nejznámějším produktem vyráběným v tomto městě jsou Hořické trubičky. Tato cukrovina, díky které se město proslavilo, získala od Evropské Unie chráněné zeměpisné označení a každoročně se dokonce ve městě konají slavnosti Hořických trubiček. (Oficiální web města Hořice) Dalším charakteristickým znakem města je již zmiňovaná tradice v oblasti sochařské a kamenické. První pískovcové skulptury spadají do období baroka a byly vytvářené žáky Matyáše Bernarda Brauna. Ty začali tradici, která se zde, i díky působení Střední průmyslové školy kamenické a sochařské, která je nejstarší svého druhu v Evropě, drží dodnes a Hořice jsou tak nazývány „městem kamenné krásy“. (Tomíčková, Bukáč 2011:

⁸ Údaj k 1. 1. 2017. (ČSÚ 2017)

35-38) Město se také pyšní velkou občanskou vybaveností. V oblasti středního školství ve městě působí kromě zmíněné střední školy ještě další tři, základní školy, které mohou mladí navštěvovat na území Hořic, jsou tři a mateřské dokonce čtyři. Kraj zřizuje v Hořicích také jednu školu pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami. (Oficiální web města Hořice) Za zmínku stojí i provoz Městské nemocnice Hořice, která poskytuje 24 hodinovou chirurgickou ambulanci, biochemickou laboratoř a další. (Oficiální web Městské nemocnice Hořice)

Jak už napovídají zmíněné informace, v Hořicích je kulturní vyžití na vysoké úrovni. Kromě obrovského množství soch, které jsou k vidění nejen v Galerii plastik, ale po celém městě, mohou obyvatelé využít služeb městské knihovny, kulturního domu nebo zajít do Biografu na Špici či Městského muzea. Další zábavu poskytují spolky jako Hořický komorní orchestr, divadelní nebo loutkový soubor a další. (Oficiální web města Hořice) Kromě kultury má ale v Hořicích významné postavení i sport, za což vděčí hlavně velice známému volnému, mezinárodnímu závodu silničních motocyklů 300 zatáček Gustava Havla, který se v roce 2017 pojede, na jednom z posledních přírodních okruhů v republice, již po 55. (Oficiální web Automotoklubu Hořice)

6. Organizační struktura podpory sportu

O obecné rozložení zodpovědnosti za rozvoj sportu na daných organizačních úrovních se opírá celá práce, je tedy důležité přiblížit jednotlivé struktury podpory sportu podrobněji a konkrétněji určit, jaká je role aktérů, vstupujících do zkoumané problematiky, ať už jsou to sportovní komise rady města, odbory městského úřadu, výbory zastupitelstva, příspěvkové organizace nebo samotné sportovní kluby. Ani personální složení zastupitelstva by nemělo zůstat bez povšimnutí, do určité míry totiž značí míru propojení sportu s politikou, a to proto, že zastupitelstvo, jako nejvyšší orgán města, má velký vliv na fungování zkoumaných struktur a podle § 85 zákona č. 128/2000 Sb., o obcích musí schvalovat dotace z městského rozpočtu přesahující 50 000 Kč. Dá se tak zjistit míra propojení a vměšování se vyšší úrovně veřejné správy do záležitostí úrovně nižších. Kromě toho s organizační strukturou také úzce souvisí existence či způsob tvorby dlouhodobějšího plánu či koncepce v oblasti podpory sportu.

6.1. Nové Město nad Metují

V Novém Městě nad Metují mají v procesu rozhodování o rozvoji sportu největší pravomoc kluby, díky zvolenému modelu, kdy město nevlastní žádná sportoviště. Možnost ovlivňovat danou problematiku má i sportovní komise a samozřejmě zastupitelstvo a rada města. Minimálně pak odbor školství. (Maur 2017: osobní rozhovor) Sportovní komise je složená ze zástupců jednotlivých sportovních klubů působících v Novém Městě nad Metují a tvoří ji 21 členů, včetně předsedy Libora Šnajdra, a její tajemník. (Oficiální web Nového Města nad Metují) Jejím hlavním úkolem je tvorba návrhu na rozdělení příspěvků sportovním klubům. Dále by měla radě města poskytovat náměty k rozvoji sportu, navrhopvat koncepci rozvoje sportu, navrhopvat ocenění sportovců Nového Města nad Metují za příslušný rok a plnit úkoly, které ji zadá rada města. (tamtéž) Právě komise má tedy zásadní roli v určování velikosti neinvestiční podpory klubům, protože zastupitelstvo / rada pouze schvaluje nebo zamítá její návrhy.

Jak s podporou určenou na činnost naloží kluby je na jejich uvážení, město totiž nechává vytváření podmínek pro sportování a správu sportovišť mimo svou kontrolu, pouze poskytuje menší finanční dar nad rámec stanovených dotací klubům vlastním sportoviště, která využívají školy, případně jiné sportovní kluby. (Kupka 2017: Informace o podpoře sportu v Novém Městě nad Metují a výtah ze závěrečných účtů let 2005 – 2016) Rozhodování o podpoře společně s nemožností ovlivnění správy sportovišť vytváří výrazné problémy při rozhodování komise o rozdělení peněz mezi žadatele, těžko se totiž vyhodnocuje míra zátěže

a výhod vlastnictví majetku. Na jedné straně stojí tvrzení, že výše podpory majitelům sportovišť nestačí na jejich kvalitní správu, druhá strana naopak vyzdvihuje výhody v libovolném nakládání s majetkem, a v souvislosti s tím nepoměrně větší možnosti zisku. (Maur 2017: osobní rozhovor)

V zastupitelstvu zasedají 3 osoby, zastávající zároveň roli ve vedení nějakého ze sportovních klubů. Z celkového počtu 21 zastupitelů je to poměrně významné zastoupení s přihlédnutím na důležitost daných klubů pro sport ve městě a jejich pozici v klubech. Libor Šnajdr je předsedou Sportovního klubu Nové Město nad Metují, což je nejvýznamnější sportovní klub ve městě. Vilém Maur je předsedou a starosta Petr Hable tajemníkem fotbalistů v MFK Nové Město nad Metují, což je společně s hokejovým klubem TJ Spartak Nové Město nad Metují druhá největší sportovní organizace města. (Oficiální web Nového Města nad Metují) Propojování sportu s politikou je umocňováno doporučením starosty Petra Hableho zvat členy zastupitelstva na valné hromady a schůze všech spolků, jež žádají město o dotaci. (Komise sportovní Nového Města nad Metují 2017) Dlouhodobý, ani střednědobý plán v oblasti sportu v podobě dokumentu město ani komise nemá, existují pouze neoficiální plány na rozvoj a směřování sportu. Takové plány jsou vytvářeny komisí ve spolupráci s odborem školství. (Maur 2017: osobní rozhovor)

6.2. Broumov

Město Broumov se rozhodlo, že správu svých sportovišť svěří do rukou různých organizací, má tak zásadní pravomoc rozhodovat právě o tom, kdo je bude spravovat, ale vzhledem k tomu, že nevytvořilo žádný poradní ani správní orgán jako jsou komise rady, výbory zastupitelstva nebo odbor městského úřadu, snížil se jeho operativní prostor pouze na výběr správce. Čtyři sportoviště, včetně dvou největších (Sportovní hala Spořilov a Sportovní areál Emericha Ratha) provozují Technické služby města Broumov. Jedno sportoviště⁹ vlastní a jedno obstarává TJ Slovan Broumov, hřiště v Olivětíně pak spravuje pan František Ducháč. O venkovní kluziště se pak stará TJ Jiskra Olivětín. (Oficiální web města Broumov) TJ Slovan Broumov se svou velikostí, kdy zaštiťuje většinu sportovních klubů ve městě, stává významným aktérem v oblasti podpory sportu, hlavní slovo v záležitostech správy má ale zastupitelstvo. (Bitnar 2017: osobní rozhovor) Město také poskytuje dotace na činnost sportovním organizacím působícím v Broumově, jejichž objem určitě není zcela zanedbatelný. O tom, jak bude podpora rozdělena rozhoduje rada města, případně

⁹ Tím sportovištěm je fotbalové hřiště.

zastupitelstvo, na návrh grantové komise, kterou svolá jednou ročně k tomuto účelu rada města, a která je složená z občanů vybraných radou města Broumova. Nejedná se o komisi rady. (Oficiální web města Broumov)

Propojení sportu se zastupitelstvem v Broumově dosahuje minimálně podobné intenzity jako v Novém Městě nad Metují, kdy dva z řad zastupitelů jsou ve vedení největšího klubu TJ Slovan Broumov. Jak dominance tohoto klubu v oblasti sportu, tak fakt, že jedním z hlavních aktérů Slovanu je starosta Jaroslav Bitnar, pak vypovídají o rozsahu propojení. (zápis valné hromady TJ Slovan) Dlouhodobější plán podpory sportu v Broumově neexistuje a obecné předpoklady směřování jsou zmiňovány v souhrnných plánovacích dokumentech. Většina hlavních problémů a plánů se ale tvoří na úrovni valné hromady TJ Slovanu Broumov, která je pak dále předkládána zastupitelstvu. (Bitnar 2017: osobní rozhovor)

6.3. Hořice

Hořice, podobně jako Nové Město nad Metují, nemají vytvořený výbor zastupitelstva, ani odbor městského úřadu, ale mají sportovní komisi rady města. Tu pak více než doplňuje příspěvková organizace Sportovní zařízení města Hořice, která spravuje většinu sportovišť. Sportovní komise je složena z 10 členů, předsedy a zapisovatelky. Předseda komise a zároveň předseda Automoto klubu Hořice je Karel Křovina, zbylí členové jsou zástupci ostatních sportovních klubů. (Oficiální web města Hořice) Vzhledem k tomu, že o sportovní zařízení se stará příspěvková organizace, příspěvky města sportovním klubům na činnost jsou většinou nižší částky. Za návrhy o rozdělení takové podpory má zodpovědnost právě sportovní komise, jejíž rozhodování se většinou obejde bez větších problémů a sporů, a to hlavně ze zmíněného důvodu menšího objemu financí. (Rücker 2017: osobní rozhovor)

Sportovní zařízení města Hořice poskytují zázemí většině sportovních klubů za pronájem, na který přispívá město, tyto peníze tak kluby vyplatí správci sportovišť, kterým je zmíněná příspěvková organizace. Ta získává od města peníze na svou činnost, které jsou určeny nejen na správu, ale i na opravy sportovišť, o které se stará. Příspěvková organizace je povinna zajistit kvalitní sportovní zázemí a prostředky na to nezískává pouze od města, ale i ze své vedlejší výdělečné činnosti, která je v případě Hořic většího rozsahu. Příspěvková organizace provozuje bazén, saunu, squash, kuželky a poskytuje i služby jako masáže, solárium, pedikúru apod., ze kterých má nemalé zisky. Kromě toho spravuje přilehlé hřiště s umělým povrchem a kurt na plážový volejbal. Dále také Sportovní halu Hořice, fotbalové hřiště, sokolovnu a tenisové kurty. (Oficiální web Sportovních zařízení města Hořice)

Výraznější propojení politiky se sportem se v Hořicích nevyskytuje. Několik členů zastupitelstva je členem nějakého sportovního klubu, nikdo ale nezastává funkci s většími pravomocemi. Pouze ředitel příspěvkové organizace Rücker se stará o orientační běžce, v jeho pozici ale nemá jakýkoliv vliv na podporu svého oblíbeného sportu, jelikož k němu není potřeba žádné sportovní zařízení. (Rücker 2017: osobní rozhovor) V Hořicích existuje střednědobý plán rozvoje sportu, na jehož tvorbě se podílí sportovní komise a příspěvková organizace města, a který vymezuje hlavně investiční priority. Neexistuje ovšem v podobě oficiálního dokumentu. (tamtéž)

7. Financování sportu

Hlavní forma podpory sportu ze strany města je poskytnutí finančních prostředků. Ty jsou poskytovány prostřednictvím investičních výdajů města, které jsou určeny na nákup, výstavbu nebo opravu dlouhodobého majetku, nebo neinvestičních dotací, které by měly pokrýt běžné výdaje na provozování daného sportu. Ve druhé ze zmíněných možností jsou obsaženy i peníze na zajištění správy sportovišť. Poslední druh financování je pomocí jednorázových darů, příspěvků či dotací, například ve formě daru majiteli sportovišť za jejich využívání školami a ostatními sportovními kluby apod. Od neinvestičních dotací se odlišují tím, že nejsou určeny na běžnou činnost, ale jsou konkrétně určeny na speciální výdaje, s jejichž pokrytím chce město jednorázově pomoci. Ty, stejně jako investiční výdaje schvaluje zastupitelstvo města. Z hlediska hlavního výzkumného záměru práce jsou klíčové právě poměry velikostí všech druhů financování sportu ze strany města, a to hlavně v procentuálním vyjádření ve vztahu k celkovým rozpočtovým výdajům. Vzhledem k tomu, že město Hořice neposkytlo data starší než z roku 2010, je v jejich případě vzorek omezenější, tendence je ale i z těchto informací jasně zřetelná. Ve zbylých případech je zkoumáno financování sportu od roku 2005. Důležitou proměnnou související s investičními výdaji je otázka, kdo iniciuje žádosti o dotace od vyšších orgánů veřejné správy jako je MŠMT nebo Evropská unie. Čím více se totiž takových projektů realizuje na území města, tím vyšší je i podpora města, které je ve většině případů nuceno spoluúčastnit se na financování dané investice v určité procentuální výši.

7.1. Nové Město nad Metují

V Novém Městě nad Metují poskytují velké množství peněz klubům v neinvestiční části financování, z důvodu nutnosti sportovních organizací spravovat sportoviště. Významným ovlivněním výše této podpory je přítomnost zimního stadionu, což Nové Město nad Metují odlišuje od zbylých dvou zkoumaných měst, která mají pouze menší improvizovaná venkovní kluziště. Správa zimního stadionu je velice nákladná a hokejový klub TJ Spartak Nové Město nad Metují je tak každoročně příjemcem dotace ve výši zhruba jednoho milionu korun. Podobně vysoký příspěvek pak dostává i Sportovní klub Nové Město nad Metují, pod kterým jsou sloučeni atleti (nejúspěšnější sportovci města dosahující často profesionální úrovně), volejbalisté, lukostřelci a také hendikepovaní sportovci. Sportovní klub je vlastníkem největšího sportovního centra ve městě u ulice Generála Klapálka, kde spravuje fotbalové hřiště s umělým povrchem, travnaté fotbalové hřiště s atletickým oválem, volejbalový kurt

atd., včetně potřebných sociálních zařízení patřících ke sportovištím. Společně s fotbalovým klubem MFK Nové Město nad Metují, který dostává od roku 2012 zhruba 400 tisíc ročně, jsou tyto organizace příjemci více jak poloviny prostředků určeným k neinvestiční podpoře¹⁰. Mezi další významnější příjemce patří Sokol Krčín nebo Tenisové centrum. Dotace na činnost a správu majetku poskytuje město celkem 20 sportovním organizacím. Od roku 2011 pak město poskytuje každoročně dar ve výši okolo 170 tisíc, který je určen sportovním klubům, jejichž sportoviště jsou využívána školami nebo jinými sportovními oddíly (jednorázová podpora). Dalším jednorázovým výdajem pro město je organizace každoročního vyhlášení sportovců města, kterému je věnována částka od 100 do 120 tisíc korun. (Kupka 2017: Informace o podpoře sportu v Novém Městě nad Metují a výtah ze závěrečných účtů let 2005 – 2016)

Tabulka č. 2 - *Financování sportu v Novém Městě nad Metují (v tisících Kč)*

	Neinvestiční	Investiční	Jednorázová podpora	Celkem
2005	2 850	0	100	4 955
2006	3 000	9 305	100	14 411
2007	3 000	2 651	100	7 758
2008	3 200	1 750	100	7 058
2009	3 300	5 151	100	10 560
2010	3 100	950	100	6 160
2011	3 100	0	276	5 387
2012	4 100	0	276	6 388
2013	4 000	405	286	6 704
2014	4 000	0	278	6 292
2015	4 200	0	290	6 505
2016	4 500	2 174	300	8 990
Celkem	42 350	22 386	2 306	

Zdroj: Kupka 2017: Informace o podpoře sportu v Novém Městě nad Metují a výtah ze závěrečných účtů let 2005 – 2016

Investiční výdaje do sportu jsou v celkovém součtu v porovnání s neinvestičními menšího rozsahu. Jejich výše je společně s údaji o zbylých formách financování konkretizována v tabulce č. 2. Největší investice do sportu byly v roce 2006, kdy Sportovní klub postavil novou umělou atletickou dráhu a na zimním stadionu začala oprava střechy, která pokračovala až do roku 2007, ve kterém se i sokolovna v Krčíně dočkala rekonstrukce sociálních zařízení. V roce následujícím začala výstavba umělé trávy na fotbalovém stadionu, která pokračovala

¹⁰ Výše příspěvků se v případě Sportovního klubu Nové Město nad Metují i MFK Nové Město nad Metují postupně zvyšovala. V roce 2016 dosáhla téměř dvojnásobku výše finančních prostředků poskytnutých v roce 2007. U TJ Spartak Nové Město nad Metují jsou dotace v jednotlivých letech téměř identické.

ještě v roce 2009, a proběhla rekonstrukce tenisových kurtů. V letech 2009 a 2010 se dále obnovoval a upravoval zimní stadion, konkrétně šatny a strojovna. V roce 2013 se dočkala opravy tribuna na atletickém stadionu. V roce 2016 dostala sokolovna Sokola Nového Města nad Metují novou podlahu a ta v Krčíně zateplení fasády. Hokejistům byla v tom samém roce pořízena nová rolba a na jejich stadionu bylo opraveno osvětlení. (Kupka 2017: Informace o podpoře sportu v Novém Městě nad Metují a výtah ze závěrečných účtů let 2005 – 2016)

V průměru od roku 2005 dávalo Nové Město nad Metují ročně zhruba 3 529 167 Kč jako příspěvek klubům na činnost a správu majetku a 1 865 500 Kč ročně na investice. Na těchto údajích je vidět jakým směrem jde přísun peněz z města do sportu. Pro lepší znázornění významnosti podpory je třeba hodnoty porovnat s celkovými výdaji města, viz tabulka č. 3. Z údajů lze vyčíst, že zatímco neinvestiční dotace jsou významné a postupně rostou, investiční výdaje jsou malé a s časem se stav nezlepšuje. To může souviset se stavem sportovišť, která mohou být ve stavu, kdy je není potřeba opravovat nebo do nich významněji investovat (o stavu sportovišť více v kapitole 8), anebo neochotou či nemožností žádat a získávat dotace od vyšších úrovní veřejné správy, což je v Novém Městě nad Metují úkol samotných sportovních klubů. (Maur 2017: osobní rozhovor)

Tabulka č. 3 - Podpora sportu v poměru s celkovými rozpočtovými výdaji Nového Města nad Metují (v procentech)

	Podpora sportu celkem	Neinvestiční výdaje	Investiční výdaje
2005	2,29	2,21	0,00
2006	7,51	1,82	5,64
2007	3,64	1,90	1,68
2008	2,80	1,77	0,97
2009	3,67	1,42	2,21
2010	1,40	1,05	0,32
2011	1,78	1,63	0,00
2012	2,78	2,61	0,00
2013	3,21	2,73	0,28
2014	2,56	2,39	0,00
2015	2,60	2,43	0,00
2016	4,11	2,65	1,28
Průměr za rok	3,20	2,05	1,03

Zdroj: Vlastní výpočet z: Kupka 2017: Informace o podpoře sportu v Novém Městě nad Metují a výtah ze závěrečných účtů let 2005 – 2016

7.2. Broumov

Město se snaží stav sportu ve městě změnit a jeho snaha je jasně zřetelná hlavně v budování a renovování svých sportovišť, spíše než v podpoře sportovních klubů. Vzhledem

k postavení TJ Slovanu Broumov ve městě, kdy tato tělovýchovná jednotka slučuje 13 sportovních oddílů, je přirozené, že jsou příjemci zdaleka největší části neinvestiční podpory (každoročně více jak 80%). Další příjemci jako je Judo Club Broumov, Horolezecký oddíl DKH Broumov nebo Aeroklub Broumov každoročně obdrží příspěvky v řádech desetitisíců. Město Broumov neposkytuje žádné mimořádné, jednorázové dotace, a to hlavně z důvodu neexistence jakéhokoliv městského orgánu starající se o sport a omezené působnosti grantové komise. Výdaje na správu sportovišť ostatním správcům kromě klubů se zvýšily na významnější částku až po dostavbě velkého Sportovního areálu Emericha Ratha, předtím byly minimální. Přesná výše výdajů města na sport je znázorněna v tabulce č. 4. (Rousková 2017: Informace o podpoře sportu v Broumově a výtah ze závěrečných účtů let 2005 – 2015)

Tabulka č. 4 - Financování sportu v Broumově (v tisících Kč)

	Neinvestiční		Investiční	Celkem
	Příspěvky klubům	Správa sportovišť mimo kluby		
2005	752	0	0	752
2006	745	0	127	872
2007	724	0	374	1 098
2008	715	0	11 324	12 039
2009	1 229	140	5 500	6 869
2010	879	125	2 023	3 027
2011	1 056	40	0	1 096
2012	1 329	48	0	1 377
2013	1 609	234	2 378	4 221
2014	1 955	1 898	10 071	13 924
2015	1 395	1 416	11 115	13 925
Celkem	12387	3901	42910	

Zdroj: Rousková 2017: Informace o podpoře sportu v Broumově a výtah ze závěrečných účtů let 2005 - 2015

Z údajů v tabulce č. 4 můžeme vidět, že celkově investiční výdaje od roku 2005 jsou téměř trojnásobkem výdajů neinvestičních. Největší část těchto finančních prostředků byla využita na sportovní areál Emericha Ratha, jehož výstavba vyšla město na 19,2 milionů Kč a další peníze město utratilo za vypracování celého projektu (výdaje z let 2007 až 2008). Areál se stavěl postupně v letech 2014 a 2015. (Oficiální web města Broumov) Další výraznou položkou v investičních výdajích zabírá diskutabilní projekt Sportcentrum pivovar Broumov na přestavbu budovy bývalého městského pivovaru na moderní sportovní areál s krytým bazénem s tobogánem a dalšími vodními atrakcemi, tělocvičnou, bowlingem, vířivkou, saunou, parní ohřívárnou a krytým parkovištěm. Přesto, že se výstavba centra zatím

neuskutečnila, výdaje spojené s vypracováním studií a projektové dokumentace jsou obrovské. Tyto plány probíhaly ve zkoumaném období v roce 2007, kdy město stálo zhruba 100 000 Kč, 2008 – přibližně 800 000 Kč a v letech 2009 a 2010, kdy tvořily jediné investiční výdaje města. To tedy utratilo dalších sedm a půl milionu korun za projekt, který se zatím nedočkal realizace. V roce 2008 také město přispělo částkou zhruba 2 700 000 Kč na výstavbu nových kabin na fotbalovém hřišti a na úpravu přilehlého parkoviště. Dokumentace k tomuto projektu tvoří všechny investiční výdaje v roce 2006 – zhruba 127 tisíc korun. Venkovní kluziště se v Broumově stavělo v roce 2013 za téměř milion a půl a následné úpravy v letech 2014 a 2015 si vyžádaly asi 700 tisíc Kč. V letech oprav kluziště se investovalo také do sportovní haly, která se dočkala rekonstrukce za přibližně 2,3 milionů korun. Poslední sportovní stavbou, kterou město v daném období zrealizovalo je víceúčelové hřiště v Olivětině, které v roce 2013 znamenalo výdaj ve výši asi 900 tisíc korun. (Rousková 2017: Informace o podpoře sportu v Broumově a výtah ze závěrečných účtů let 2005 – 2015)

Město Broumov vyvíjí obrovskou iniciativu v oblasti plánování investic do sportu, peníze, které poskytuje sportovním klubům, ale nejsou příliš vysoké. Spíše se tedy soustředí na rozšiřování možností pro sportování široké veřejnosti. Procentuální vyjádření podpory v tabulce č. 5 ukazuje, že právě příspěvky klubům na činnost tvoří v průměru pouhých 0,59% z celkových výdajů města. S přihlédnutím k faktu, že většinu sportovišť ve městě spravují právě sportovní kluby, podpora není velká a kluby jsou nuceny na svou činnost intenzivně hledat soukromé investory. (Bitnar 2017: osobní rozhovor)

Tabulka č. 5 - Podpora sportu v poměru s celkovými rozpočtovými výdaji Broumova (v procentech)

	Podpora sportu celkem	Neinvestiční výdaje	Investiční výdaje
2005	0,38	0,38	0,00
2006	0,44	0,38	0,06
2007	0,56	0,37	0,19
2008	5,89	0,35	5,54
2009	3,15	0,63	2,52
2010	1,25	0,41	0,84
2011	0,39	0,39	0,00
2012	0,94	0,94	0,00
2013	2,93	1,28	1,65
2014	7,57	2,09	5,47
2015	6,43	1,30	5,13
Průměr za rok	2,72	0,78	1,95

Zdroj: Vlastní výpočet z: Rousková 2017: Informace o podpoře sportu v Broumově a výtah ze závěrečných účtů let 2005 – 2015

7.3. Hořice

Město Hořice má financování sportu rozděleno specificky, a to díky několikrát zmiňované příspěvkové organizaci. Její hlavní činností je správa sportovišť, včetně jejich oprav. Hořice se odlišují od zbylých zkoumaných měst vlastnictvím veřejně přístupného plaveckého bazénu s vířivkou a dalšími službami. Provoz tohoto areálu stojí nemalé peníze, ale vzhledem k tomu, že zároveň generuje výnosy o velikosti zhruba sedmi miliónů korun každoročně, není pro město, potažmo příspěvkovou organizaci, takovou zátěží. Vzhledem k nastavenému modelu, kdy mají sportovní kluby zajištěná kvalitní a spravovaná sportoviště od města, příspěvek na jejich činnost se pohybuje v mnohem menších částkách, než u Broumova nebo Nového Města nad Metují. K tomu přispívá i fakt, že každoroční jednorázová dotace sportovním klubům jim pokryje náklady na nájem sportovišť od Sportovních zařízení města Hořice. Tyto peníze jsou tak oficiálně alokovány klubům, reálně ale jdou do příspěvkové organizace. Dotace se rozdělují 18 sportovním organizacím, kde nejsou výrazné rozdíly ve velikosti přispívaných částek. Mezi příjemce větších dotací patří fotbalisté, basketbalisté a kuželkáři. (Rücker 2017: osobní rozhovor)

Město také poskytuje přímo z rozpočtu jednorázový příspěvek automotoklubu pro organizaci závodu 300 zatáček Gustava Havla. Další část finančních prostředků si pak nechává na jednorázové dotace v průběhu roku a na ostatní sportovní činnosti (organizace malých turnajů, příspěvek na teplo jednotlivým sportovním klubům apod.). Poslední část neinvestičních výdajů jde na údržbu přírodního koupaliště Dachova, které spravují Technické služby Hořice. Výše jednotlivých příspěvků je znázorněna v tabulce č. 6, kde jsou peníze na nájem za sportoviště přičteny přímo příspěvkové organizaci, ke které ve skutečnosti plynou přes kluby. Konkrétní výše příspěvků na závod 300 zatáček Gustava Havla je zmíněna v kapitole 8, v části, kde jsou porovnávány sportovní akce pořádané na území zkoumaných měst. (Závěrečné účty Hořic z let 2010 – 2015)

Tabulka č. 6 - Neinvestiční výdaje na sport v Hořicích (v tisících Kč)

	Příspěvková organizace	Příspěvek klubům	Jednorázová podpora	koupaliště Dachova	Celkem
2010	6 790	500	251	153	7 694
2011	8 206	250	153	222	8 831
2012	6 150	250	267	251	6 918
2013	6 241	450	171	400	7 262
2014	6 333	440	460	191	7 424
2015	6 360	500	262	296	7 418

Zdroj: Závěrečné účty Hořic z let 2010 - 2015

Absolutní částky neinvestiční podpory jsou v Hořicích mnohem větší, než v ostatních městech a to, jak můžeme vyčíst z údajů, je zapříčiněno hlavně potřebami příspěvkové organizace. Ta, jak jsem zmínil výše, z uvedených prostředků nejen spravuje, ale i opravuje majetek města, úpravy prováděné z daných peněz jsou ale jen úpravy nutné ke kvalitnímu provozu sportovišť, nikoliv větší investiční akce. Ročně na takové opravy Sportovní zařízení města Hořice utratí asi 250 tisíc korun. (Účetní uzávěrky Sportovních zařízení města Hořice z let 2010 – 2015) V porovnání například s Broumovem je to zanedbatelná částka, při velikosti investic do sportu v Hořicích ale nabývá významnosti. Celkovou výši investic v porovnání s celkovou neinvestiční částí výdajů, ve kterých jsou započteny i jednorázové dotace, za období od roku 2010 lze vyčíst z tabulky č. 7.

Tabulka č. 7 - Souhrn financování sportu v Hořicích (v tisících Kč)

	Neinvestiční	Investiční	Celkem
2010	7 694	208	7 902
2011	8 831	60	8 891
2012	6 918	693	7 611
2013	7 262	624	7 886
2014	7 424	1 052	8 476
2015	7 418	120	7 538
Celkem	45 547	2757	

Zdroj: Závěrečné účty Hořic z let 2010 – 2015

Město Hořice v posledních letech investovalo pouze do drobných úprav. V letech 2010–2012 byla za 240 tisíc korun opravena sokolovna, v letech 2013 a 2014 pak proběhly úpravy bazénu, konkrétně oprava střechy a sanační omítky, za 187 tisíc Kč. V roce 2010 město vystavělo cyklostezku na Dachovy za 128 tisíc Kč. O dva roky později proběhla výstavba dětských hřišť Chlum, Chvalina a Březovice za 455 tisíc korun a koupališti Dachova byly dokoupeny chatky. V roce 2013 se Sportovní zařízení města Hořice dočkala nového traktůrku za 118 000 Kč a koupališti Dachova byly dokoupeny další chatky za téměř 390 tisíc korun. Rok poté byla pořízena další tři dětská hřiště za 927 tisíc korun a menší opravy se konaly na koupališti Dachova. Poslední rok, ze kterého byly poskytnuty údaje, se věnovaly investiční výdaje do dalšího dětského hřiště, tentokrát ve Smetanových sadech. Z těchto údajů plyne, že se město v posledních letech zaměřilo na inovaci dětských hřišť, spíše než na modernizaci sportovních areálů, které využívají jednotlivé kluby. Jak vysoká je podpora sportu v porovnání s celkovými výdaji Hořic lze vyčíst z tabulky č. 8, kde se nám jenom potvrzuje,

že neinvestiční výdaje, hlavně pak dotace příspěvkové organizaci, jsou několikanásobně vyšší, než jsou investice. (Závěrečné účty Hořic z let 2010 – 2015)

Tabulka č. 8 - Podpora sportu v poměru s celkovými rozpočtovými výdaji Hořic (v procentech)

	Podpora sportu celkem	Neinvestiční výdaje	Investiční výdaje
2010	2,72	2,65	0,07
2011	3,58	3,55	0,02
2012	5,77	5,24	0,53
2013	5,54	5,10	0,44
2014	6,16	5,40	0,77
2015	4,57	4,49	0,07
Průměr za rok	4,72	4,41	0,32

Zdroj: Vlastní výpočet ze závěrečných účtů Hořic z let 2010 - 2015

8. Úroveň sportu a možností jeho provozování

Podpora sportu není závislá pouze na libovůli orgánů veřejné správy, do značné míry ji ovlivňují skutečnosti, týkající se velikosti a charakteru sportovního sektoru. Politici ani sportovní kluby totiž nemohou proměnit celou oblast sportu k obrazu svému, jsou limitováni realitami, které vychází především z poptávky obyvatel, kterou nelze od základu změnit, můžeme pouze přizpůsobit podmínky k jejímu uspokojení. Dosud se má práce zaměřovala právě na zmíněné podmínky, tato část se soustředí naopak na vykreslení reálné situace ve sportu v jednotlivých městech. Mezi měřitelné ukazatele ve zmíněné oblasti patří například počet sportovních organizací působících v daném městě, jejich velikost nebo i úroveň, jaké jejich sportovci dosahují. Důležitá je i širší možnost sportování mimo organizaci ve sportovním klubu, ať už jde o využívání specifických soukromých sportovišť, určeným k vydělku (squash, bowling atd.), veřejně přístupná sportoviště, jejich stav a přístup, nebo dětská hřiště. Další faktorem jsou sportovní areály určené primárně pro organizovaný sport, konkrétně jejich množství, velikost, možnosti, jaké nabízejí nebo jejich stav. Posledním zkoumaným problémem jsou významné sportovní akce ve městě, které určitým způsobem také reprezentují postavení a velikost sportovního sektoru ve městě.

8.1. Nové Město nad Metují

V Novém městě působí celkem 20 sportovních organizací. Souhrnné informace o těchto klubech lze najít v tabulce č. 9. Mezi nejvýznamnější patří Sportovní klub Nové Město nad Metují a TJ Sokol Krčín. Tyto kluby mají nejen největší základnu sportovců, ale dosahují i největších úspěchů. Z hlediska reprezentace města jsou klíčovými sportovci především lukostřelci, kteří se pravidelně účastní soutěží s mezinárodním dosahem, společně s úspěšnými závodníky v populární atletice, kteří sbírají úspěchy na vrcholných podnicích jako jsou Mistrovství České republiky a další. Na nižší úrovni jsou pak hokejisté TJ Spartaku a fotbalisté z MFK, kteří mají ale výhodu v oblíbenosti a komercializaci daných sportů, takže se těší větší podpoře ze stran fanoušků a příznivců klubů. Ve městě působí devět amatérských a 11 výkonnostních sportovních oddílů. Celkem je v Novém Městě nad Metují zhruba 1080 sportovců organizovaných v rámci klubu. V průměru pak spadá na každý klub asi 54 sportovců. K vysokému počtu oddělených družstev / kategorií působících ve městě (celkem 93) přispívá hlavně Sportovní klub, který sdružuje několik sportů, včetně sportování handicapovaných.

Tabulka č. 9 - Sportovní organizace v Novém Městě nad Metují

Název klubu	Provozované sporty	Počet kategorií	Přibližný počet členů	Úroveň
TJ Sokol Krčín	Národní Házená	12	140	Výkonnostní, celostátní
TJ Spartak NMnM	Hokej	8	120	Výkonnostní, krajská
Krasobruslení TJ Spartak	Krasobruslení	1	25	Výkonnostní
TTC NMnM	Stolní tenis	4	30	Výkonnostní, krajská
Volejbalové centrum	Volejbal	5	60	Amatérská
TJ Sokol NMnM	Cyklistika, florbal, badminton, stolní tenis, cvičení na nářadí, šplh, jóga	1	30	Amatérská
TJ Sport pro všechny NMnM	Gymnastika	10	100	Výkonnostní, okresní
Yoshinkan NMnM	Sebeobrana (karatedó, aikidó)	1	10	Amatérská
Florbalová škola NMnM	Florbal	4	50	Výkonnostní, krajská
MFM NMnM	Fotbal	7	100	Výkonnostní, krajská
Stepík	Tanec	9	80	Výkonnostní, krajská
Krčínský prak	Střelba z praku	1	15	Amatérská
Sportovní klub NMnM	Atletika, volejbal, lukostřelba, tenis, horská kola, sport handicapovaných	20	140	Výkonnostní, celostátní (atletika), mezinárodní (lukostřelba)
Tennis Club NMnM	Tenis	4	20	Výkonnostní, regionální
Aeroklub NMnM	Létání	1	5	Amatérská
Centrum Najáda	Plavání pro děti, vodní pólo	2	15	Amatérská
Horolezecký oddíl NMnM	Horolezení	1	100	Amatérská
Klub českých turistů NMnM	Turistika	1	30	Amatérská
Lyžařský klub NMnM	Lyžování	1	10	Amatérská

Zdroj: Výtah z informací dostupných na internetu – oficiální weby sportovních klubů, oficiální web Nového Města nad Metují, apod.

Mimo organizovaný sport ve městě působí také soukromé komerční subjekty, nabízející sportovní vyžití v rámci svého podnikatelského záměru. Ty jsou na mapě č. 1 vykresleny jako

zelené číslice, zbylé sportovní areály reprezentují číslice červené. Největší takovou organizací je Sportovní centrum¹¹, které zprostředkovává fitness, squash, tenis, badminton, fitbox a spinning. Podobný charakter má i Fitness a wellness centrum Rajska zahrada¹², které je vybaveno saunou, vířivkou a moderní posilovnou. V Novém Městě nad Metují mohou občané využívat čtyři sportoviště bez jakýchkoli omezení, je to šterkové hřiště za městem¹³, malé multifunkční hřiště s umělým povrchem¹⁴, skatepark s malým hřištěm s umělým povrchem¹⁵ u areálu sportovního centra a travnaté křiště s brankami v Krčíně¹⁶. Všechna tato sportoviště jsou ve spíše horším stavu. Dětská hřiště, kterých je ve městě celkem 12, jsou naopak ve stavu dobrém a jejich rozmístění můžete vidět na mapě č. 1, kde jsou znázorněny modrými číslicemi. (Maur 2017: osobní rozhovor)

Ve stejné mapě jsou zbylými červenými číslicemi označeny sportoviště určené k organizované sportovní činnosti. Největší sportovní areál se nachází okolo fotbalového, potažmo atletického stadionu¹⁷. Areál patří Sportovnímu klubu, a tvoří ho fotbalové hřiště s umělým povrchem, fotbalové hřiště s přírodní trávou, atletický ovál s doskočištěm a dalším příslušenstvím pro provozování různých atletických disciplín, volejbalový kurt, nohejbalový kurt¹⁸ a sociální zařízení s menší posilovnou. Obě fotbalová hřiště od sebe odděluje Sportovní centrum a hned vedle stojí bazén¹⁹. Zařízení pro atlety je v dobrém stavu, což se ale nedá říct o přírodní travnaté ploše pro fotbalisty, která by nutně potřebovala projít celkovou rekonstrukcí. Bazén i fotbalové hřiště s umělou trávou jsou v uspokojivém stavu. Nejnákladnějším zařízením určeným ke sportu je v Novém Městě nad Metují zimní stadion²⁰, který je veřejně přístupný za úplatu prostřednictvím veřejných bruslení a jehož stav je uspokojivý. Tennis Club Nové Město nad Metují spravuje pět kvalitních tenisových kurtů²¹, které sousedí se sokolovnou TJ Sokolu Nové Město nad Metují²². Tato sportoviště jsou, stejně jako i druhá sokolovna v Krčíně²³, přístupná za úhradu nájmu. Ani jedna sokolovna není v nejlepším stavu, zejména ta krčínská by si zasloužila opravu. Za symbolickou cenu si mohou zasportovat i občané z částí Vrchoviny a Spy, kde mají k dispozici betonový /

¹¹ V mapě č. 1 je označeno zelenou jedničkou.

¹² V mapě č. 1 je označeno zelenou dvojkou.

¹³ V mapě č. 1 je označeno červenou dvojkou.

¹⁴ V mapě č. 1 je označeno červenou pětkou.

¹⁵ V mapě č. 1 je označeno červenou devítkou.

¹⁶ V mapě č. 1 je označeno červenou desítkou.

¹⁷ V mapě č. 1 je označen červenou sedmičkou.

¹⁸ V mapě č. 1 jsou označeny červenou 13.

¹⁹ V mapě č. 1 je označeno červenou osmičkou.

²⁰ V mapě č. 1 je označen červenou šestkou.

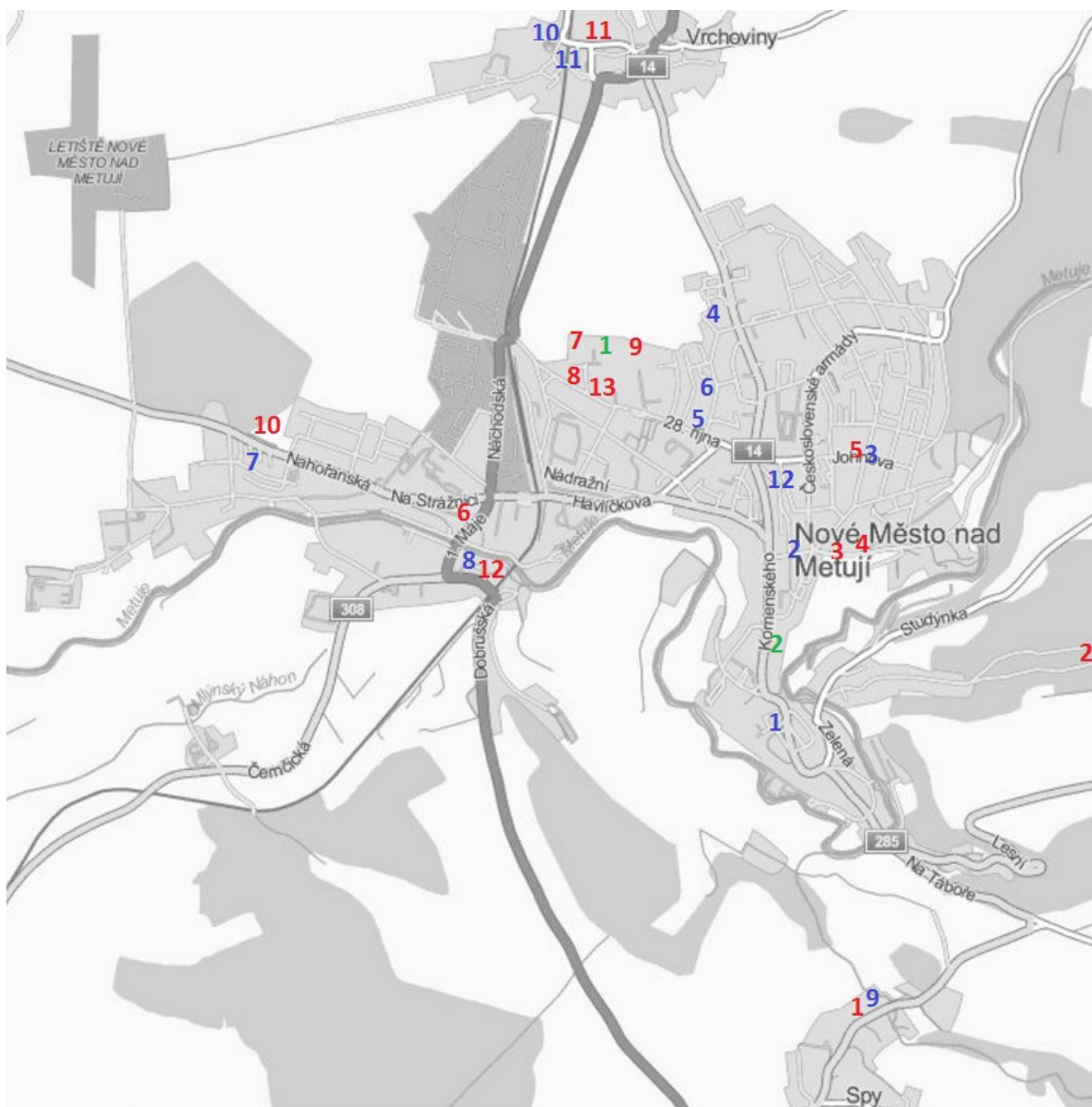
²¹ V mapě č. 1 jsou označeny červenou čtyřkou.

²² V mapě č. 1 je označena červenou trojkou.

²³ V mapě č. 1 je označeno červenou 12.

antukový kurt určený pro tenis, nohejbal nebo volejbal. Celkové rozvržení sportovišť po městě je rovnoměrné s jedinou menší výjimkou v podobě shluku sportovišť okolo fotbalových hřišť.

Mapa č. 1 - Sportoviště v Novém Městě nad Metují



Zdroj: Vlastní úprava mapy Nového Města nad Metují.

Posledním zkoumaným kritériem jsou významné sportovní akce, kterých je v Novém Městě nad Metují hned několik. Největší dosah z hlediska reprezentace města mají především dvě události – Velká cena Nového Města nad Metují v atletice a Světový pohár v lukostřelbě tělesně postižených. Větší význam pro daný sport, nikoli už pro město, má pak Velká cena ve šplhu na laně. Všechny zmíněné události město podporuje jak finančně, kdy právě pořádání

podobných akcí je zohledněno jako jedno z kritérií pro přerozdělování neinvestičních dotací, tak i formou záštity nad sportovními akcemi.

8.2. Broumov

V Broumově je počet sportovních klubů mnohem menší než v ostatních případech, což je způsobeno velikostí TJ Slovanu Broumov, který slučuje devět oddílů do jednoho. Tyto oddíly oficiálně podléhají vedení Slovanu, ale mají zároveň velkou autonomii. (Rücker 2017: osobní rozhovor) Proto jsem je ve výčtu klubů v tabulce č. 10 od sebe oddělil. Při takovém způsobu sčítání vychází, že v Broumově funguje 16 sportovních organizací, z toho pět ryze amatérských, což už se tolik neliší od ostatních zkoumaných měst. V čem se naopak významný rozdíl objevuje je počet odhadovaných členů zahrnutých v nějaké ze sportovních organizací. Odhadovaný počet 358 registrovaných sportovců je determinován povahou sportů, které se v Broumově provozují, protože když 11 z 16 klubů provozuje individuální sporty, nelze dosáhnout hromadnějšího zapojení obyvatel. Oddíl, který by Broumov výrazněji reprezentoval například na celostátní nebo mezinárodní úrovni, ve městě není. Za nejdůležitější sport je zde považován fotbal. Občasných větších úspěchů dosahují také boxeři²⁴ a judisté.

Tabulka č. 10 - Sportovní organizace v Broumově

Název klubu	Nabízené sporty	Počet kategorií	Přibližný počet členů	Úroveň
SK Billiard Club*	Billiard	6	15	Výkonnostní, regionální
Boxing Club*	Box	1	10	Výkonnostní, regionální
Florbal Broumov*	Florbal	2	35	Amatérská
Fotbalový klub*	Fotbal	7	110	Výkonnostní, krajská
Karate Broumov*	Karate	1	3	Výkonnostní, krajská
Stolní tenis Broumov*	Stolní tenis	5	25	Výkonnostní, regionální
Šachový oddíl*	Šachy	2	30	Výkonnostní, krajská
Klub českých turistů Broumov*	Turistika	1	20	Amatérská
Volejbal Broumov*	Volejbal	2	15	Výkonnostní, okresní
Aeroklub Broumov	Létání	1	10	Amatérská
Cykloteam Broumov	Cyklistika	1	20	Výkonnostní, okresní
DKH Broumov	Horolezení	1	10	Amatérská
Judo Club Broumov	Judo	3	25	Výkonnostní, krajská
Lyžařský klub Broumov	Lyžování	1	25	Výkonnostní, okresní

²⁴ Broumovští boxeři se několikrát staly mistry republiky, ovšem pouze v mládežnických kategoriích přípravek a kadetů. (oficiální stránky TJ Slovanu Broumov)

MO ČSR Broumov	Sportovní rybaření	1	15	Amatérská
----------------	-----------------------	---	----	-----------

* Klub patří pod TJ Slovan Broumov

Zdroj: Výtah z informací dostupných na internetu – oficiální weby sportovních klubů, oficiální web města Broumov, apod.

Možností sportování mimo organizaci v klubech Broumov ale nabízí naopak více. Ve městě je pět sportovišť či areálů vybudovaných primárně za účelem zisku, které ale významným způsobem obohacují nabídku ve sportovním sektoru. Ty jsou vyznačeny v mapě č. 2 zelenou barvou. Hotel Veba²⁵ nabízí široké možnosti sportovních či relaxačních aktivit jako je wellness s bazénem o délce 25 metrů, vířivkami a saunami, fitness, tenisové kurty nebo golf trenažér. (Oficiální web Hotelu Veba) V Rekreační sportu Broumov²⁶, což je organizace spadající pod TJ Slovan, pak může kdokoli vyzkoušet netradiční sporty či sportovní techniky jako bodystyling, bosu, drums to fit, pilates, step, power jogu nebo různá zdravotní cvičení, ovšem opět ne zadarmo. (Oficiální web Rekreačního sportu Broumov) Dalším podobným zařízením je areál²⁷ spojený s kabinami fotbalového stadionu, kde se provozují spinning a ricochet. Fanoušci skateboardingu si v Broumově také najdou zábavu a v místním skateparku²⁸ mohou, po zaplacení vstupného i vylézt na horolezeckou stěnu. Poslední z komerčních zařízení je střelnice Hubert²⁹ poblíž sportovního areálu Olivětín. Zbylá sportoviště jsou, stejně jako v předchozí kapitole, zastoupena červenými číslicemi.

Dalších šest sportovišť, která jsou města, je volně veřejně přístupných po zamluvení si plochy nebo dohodě se správcem. Mezi nimi je i největší sportovní areál ve městě, a zároveň největší investiční akce posledních let, Sportovní areál Emericha Ratha³⁰, kde je k dispozici atletická dráha, fotbalové hřiště s umělým povrchem, basketbalové hřiště, volejbalové a nohejbalové hřiště a beachvolejbalový kurt. Dále také menší, ale nově zrekonstruovaný sportovní areál Olivětín³¹, travnaté hřiště s atletickým oválem³² a volejbalovým kurtem na ulici Komenského, velké travnaté hřiště³³ u tenisových kurtů nebo šterkové hřiště

²⁵ Na mapě č. 2 je znázorněn zelenou dvojkou.

²⁶ Na mapě č. 2 je znázorněn zelenou pětkou

²⁷ Na mapě č. 2 je znázorněn zelenou čtyřkou.

²⁸ Na mapě č. 2 je znázorněn zelenou jedničkou.

²⁹ Na mapě č. 2 je znázorněna zelenou trojkou.

³⁰ Na mapě č. 2 je znázorněn červenou jedničkou.

³¹ Na mapě č. 2 je znázorněn červenou devítkou.

³² Na mapě č. 2 je znázorněno červenou šestkou.

³³ Na mapě č. 2 je znázorněno červenou osmičkou.

s brankami³⁴. Stejně jako je to se sportovní halou Spořilov³⁵, kde se odehrává velká část

Mapa č. 2 - Sportoviště v Broumově



Zdroj: Vlastní úprava mapy Broumova.

³⁴ Na mapě č. 2 je znázorněno červenou sedmičkou.

³⁵ Na mapě č. 2 je znázorněna červenou pětkou.

z organizovaných sportovních aktivit. Ve městě existují dva areály s tenisovými kurty³⁶, které se mohou využívat volně, ale až po zaplacení poplatku. Určitou částku musí každý uhradit i v případě, že si chce zahrát golf v místním soukromém Golf Clubu³⁷ nebo zabruslit na venkovním kluzišti³⁸. Výhradně pro registrované sportovce pak slouží, stejně jako ve většině měst, fotbalové hřiště, které vlastní TJ Slovan Broumov. Žádné ze sportovišť není v havarijním stavu, velká část sportovišť prošla v nedávné době rekonstrukcí nebo byla dokonce nově vybudována. Slabina Broumova je v nedostatečném počtu dětských hřišť, která jsou v mapě č. 2 vyznačena modrými číslicemi. (Bitnar 2017: osobní rozhovor)

Sportoviště jsou opět rozmístěna rovnoměrně, s mírnou výjimkou prázdného místa bez sportovních areálů v jihozápadní části Broumova. Vzhledem k velikosti a menší úspěšnosti organizovaného sportu ve svých soutěžích se přímo ve městě nepořádá žádná významnější sportovní akce. Jedinou takovou, která ovšem nespadá jenom pod město Broumov, které se jí ale snaží podporovat, je závod Rallye Sudety, což je pravděpodobně nejtěžší maraton horských kol v České republice a mezi fanoušky cyklistiky je to významný pojem, trať je totiž velice technicky náročná, a ne každému se podaří závod dokončit.

8.3. Hořice

V Hořicích působí 18 sportovních organizací, z nichž sice podstatná část nese jméno TJ Jiskra Hořice, ale ve svém hospodaření jsou nezávislé. Data z tabulky č. 11 říkají, že členové šesti místních klubů sportují na čistě amatérské úrovni, zbytek výkonnostně. Podobně jako v případě Broumova, ani v Hořicích není velký počet kolektivních, více komerčních sportů, jako je v Novém Městě atletika, házená nebo hokej. Ten se zde sice hraje, ale pouze na amatérské úrovni. Situaci v této oblasti pouze mírně vylepšuje všudypřítomný fotbal a v případě Hořic basketbal. Celkem se zde realizuje v rámci organizovaného sportu asi 500 občanů. Největších úspěchů dosahují orientační běžci, kteří mají v mládežnických kategoriích sportovce, jež se mohou rovnat se světovou špičkou. Kvalitní úrovně také dosahují kuželkáři, jejichž sport má ve městě dlouholetou tradici. (stránky kuželkářů) Věhlas má samozřejmě také místní Automotoklub, jelikož každoročně organizuje několikrát zmíněný závod 300 zatáček Gustava Havla.

³⁶ Na mapě č. 2 jsou znázorněny červenou čtyřkou a osmičkou.

³⁷ Na mapě č. 2 je znázorněn červenou dvojkou.

³⁸ Na mapě č. 2 je znázorněné červenou desítkou.

Tabulka č. 11 - Sportovní organizace v Hořicích

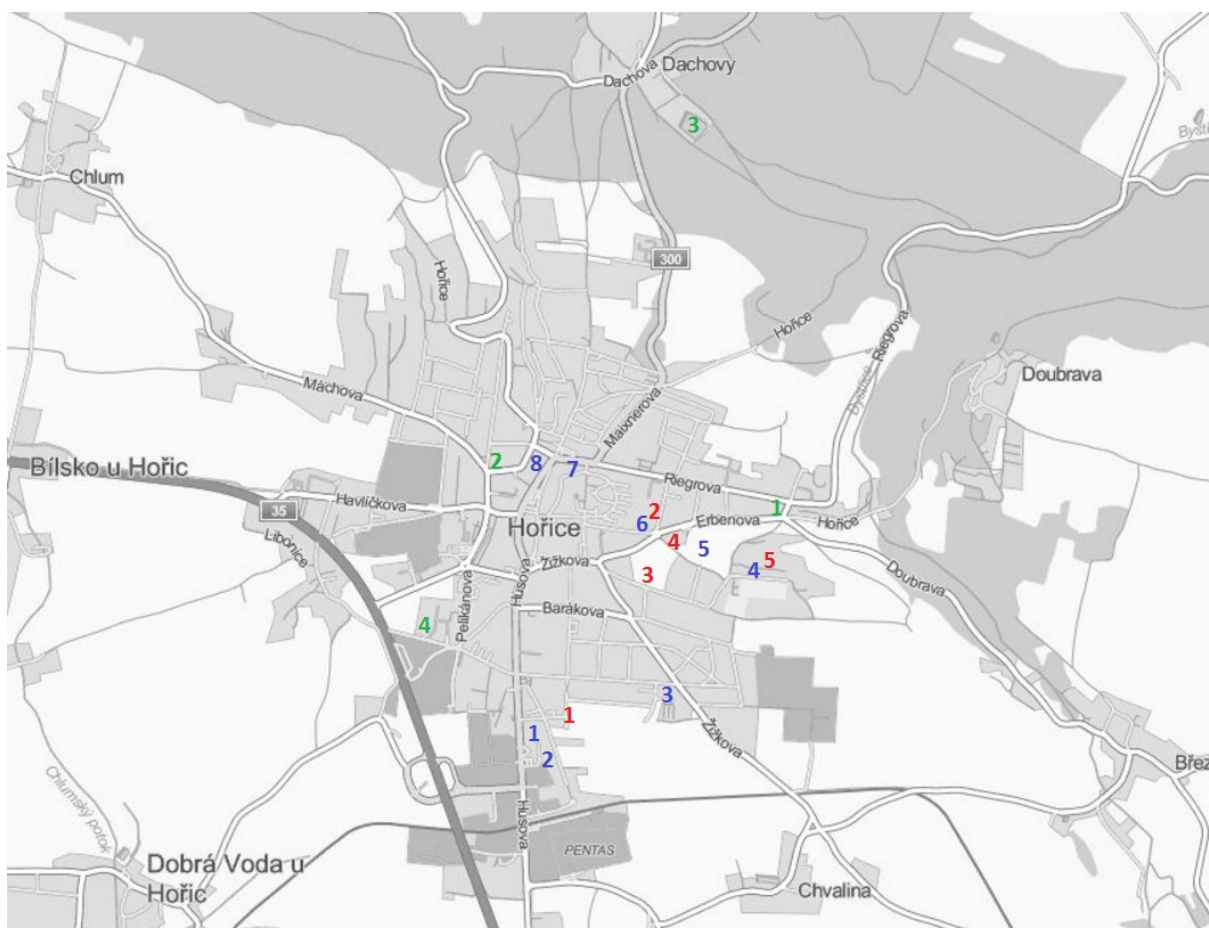
Název klubu	Nabízené sporty	Počet kategorií	Přibližný počet členů	Úroveň
Grey Grizzlies	Hokej	1	15	Amatérská
HoHo Hořice	Horolezectví	1	40	Amatérská
TJ Start Hořice	Jezdectví	1	10	Amatérská
KČT Hořice	Turistika	1	20	Amatérská
CCCC Hořice	Kroket	1	20	Výkonnostní, celostátní
SKK Hořice	Kuželky	6	40	Výkonnostní, celostátní
Orientační běh Hořice	Orientační běh	1	40	Výkonnostní, mezinárodní
TJ Jiskra Hořice	Stolní tenis	4	20	Výkonnostní, regionální
ŠO TJ Jiskra Hořice	Šachy	5	40	Výkonnostní, celostátní
Restaurace Bohema Hořice	Šipky	2	10	Výkonnostní, krajská
Timedance	Tanec	2	30	Výkonnostní, regionální
Tenis Club Hořice	Tenis	4	25	Výkonnostní, regionální
TJ Sokol Hořice	Sokolská všestrannost	2	15	Výkonnostní, krajská
Aikido Hořice	Aikido	1	12	Amatérská
TJ Jiskra Hořice	Basketbal	3	40	Výkonnostní, regionální
TJ Jiskra Hořice	Fotbal	7	110	Výkonnostní, krajská
Automotoklub Hořice	Motocyklový sport	1	14	Amatérská

Zdroj: Výtah z informací dostupných na internetu – oficiální weby sportovních klubů, oficiální web města Hořice apod.

Vzhledem k tomu, že příspěvková organizace nedává možnost využívat jakékoliv sportoviště, které je v jejich majetku, bez nutnosti úhrady poplatku, který není symbolický, a funguje tím pádem podobně jako soukromý majitel, který vlastní sportoviště kvůli podnikatelským záměrům, rozdělení barev v mapě č. 3 je jiné, než bylo doposud – červené číslice zastupují sportoviště příspěvkové organizace a zelená sportoviště spravuje jiný subjekt. Dětská hřiště zůstávají modrá. Sportovní areály, které nespravuje Sportovní zařízení města Hořice, jsou čtyři. Jediným sportovištěm v Hořicích, kde se může sportovat zadarmo je venkovní kluziště u základní školy Na Habru, a je tomu tak nejspíš jenom proto, že ho spravují dobrovolníci. (Oficiální stránky města Hořice) Horolezeckou stěnu mezi Erbenovou a Riegrovou ulicí vlastní horolezecký klub HoHo Hořice a koupaliště Dachova spravují technické služby města. Vyjížděky na koních pak TJ Start Hořice.

Příspěvková organizace se stará o tři největší sportovní areály ve městě. Prvním je samotné sídlo Sportovních zařízení města Hořice, kde mohou návštěvníci využít bazén, saunu, squash, kuželky, malé fotbalové hřiště s umělým povrchem a kurt na plážový volejbal. Další širokou škálu sportovního využití nabízí Sportovní hala Hořice, ke které, kromě velké tělocvičny s moderním vybavením, patří i venkovní velké, multifunkční tartanové hřiště, atletická dráha s doskočištěm a beachvolejbalový kurt. Posledním opravdu velkým areálem spravovaným příspěvkovou organizací je fotbalové hřiště. Kromě těchto areálů pak má ještě na starosti správu sokolovny a tenisových kurtů. Všechna sportovní zařízení jsou v dobrém stavu, kromě staré sokolovny, která díky svému stáří již téměř chátrá. Dětských hřišť, která jsou v perfektním stavu mají Hořice dostatek, ale i ta jsou společně s ostatními sportovišti soustředěna do jihozápadní části města, za jejíž pomyslnou hranicí stojí pouze jezdecký areál a koupaliště Dachova, které je ale za městem. (Rücker 2017: osobní rozhovor)

Mapa č. 3 - Sportoviště v Hořicích



Zdroj: Vlastní úprava mapy Hořic

V posledním hodnotícím kritériu, které se týká významných sportovních akcí ve městě a jejich podpory, jsou Hořice o krok dále než ostatní. Věhlasný závod 300 zatáček Gustava Havla má obrovský dosah ve smyslu reprezentace města, které přistupuje k této události jinak, než jsme mohli pozorovat u zkoumaných měst. Na tento závod poskytuje příspěvek přímo z rozpočtu, jehož výše je sice kolísavá, ale dosahuje výše od 50 do 150 tisíc korun³⁹. Závod se letos pojede již po 55. a už 26 let se zároveň závodí i v rámci závodu Česká Tourist Trophy – IRRC. Oba dva závody jsou s hojnou mezinárodní účastí. (Oficiální web Automotoklubu Hořice) Další velice významnou akcí v Hořicích je Pochod o Žižkův štít, který má tradici již od roku 1973 a v posledních letech se ho účastní každoročně zhruba 1 500 turistů. (oficiální web Klubu Českých Turistů Hořice) Finanční podpora pochodu již zůstává součástí neinvestiční dotace KČT Hořice.

³⁹ V roce 2010 darovalo město na závod 100 000 Kč, stejně jako v roce 2013. V roce 2011 byla podpora 50 tisícová a v roce 2012 vystoupala na 120 tisíc korun. V letech 2014 a 2015 získali organizátoři závodu z rozpočtu města vždy 150 000 Kč. (Závěrečné účty Hořic z let 2010 - 2015)

9. Analýza výhod a nevýhod jednotlivých modelů podpory sportu

Ze zmíněných informací vyplývá, že rozdíly ve fungování jednotlivých modelů nejsou hodny zanedbání, v části aspektů mají dokonce navzájem opačný vliv na podporu sportu. Prvním problémem, který vyhodnotím, je otázka komunikace a koordinace při pomoci ze strany města. Nejdříve je potřeba podotknout, že ohledně důležité části této problematiky, kterou je tvorba dlouhodobého plánu, moje předpoklady ztroskotaly, a to z jednoduchého důvodu – ani v jednom případě takové koncepce neexistují. V případě schopnosti jednotlivých modelů koordinovat a spravedlivě rozdělovat finanční podporu z města jednotlivým klubům už se ale objevil první zásadní rozdíl. V případě, kdy sportoviště vlastní sportovní kluby se ukázalo jako velmi obtížné zohlednit právě vliv vlastnictví majetku na výši neinvestiční podpory a ve sportovní komisi, která má za úkol zajistit rozdělení prostředků, se kvůli tomu každoročně vedou velké spory. Oproti tomu v Hořicích, kde sportoviště spravuje příspěvková organizace, se dokáží o přerozdělení peněz dohodnout bez větších problémů. V Broumově je tento aspekt zkreslený přítomností TJ Slovanu Broumov, který zaštiťuje většinu sportovních klubů ve městě a vzniká tak specifická situace, která nám nepřiblíží vlastnosti daného modelu podpory sportu.

Předpoklad teorie fiskálního federalismu říká, že v případě většího objemu transferů směrem k nižším úrovním veřejné správy roste snaha poskytovatele finanční podpory kontrolovat své výdaje a dochází tak často ke vměšování se do záležitostí nižších orgánů z centra. V praxi se ukázalo, že nejen v Novém Městě nad Metují dochází k většímu propojení poskytovatelů dotací a jejich příjemců, ale i v Broumově je politika propletena se sportem. Na tomto místě si ale dovolím dané situace odlišit. Zatímco v případě Nového Města nad Metují jde podle mě o naplnění předpokladu a snaha kontrolovat své výdaje je více systémová, v Broumově je vysvětlení takové, že starosta Bitnar je aktivní občan a sportovní nadšenec. S přihlédnutím k tomu, že Broumov nemá vytvořenou žádnou organizační složku ke správě sportu a nejvyšší slovo má zastupitelstvo, z pozice starosty tedy nemá smysl nutně kontrolovat výdaje i z jakékoliv vedoucí pozice v organizaci přijímající dotaci, když má naprostou kontrolu už nad jejím poskytnutím (za předpokladu, že má v zastupitelstvu většinu). Tato situace není bez kontroverzí, ale nevypovídá o fungování daného modelu, protože většina peněz na podporu sportu v Broumově jde jiným směrem, než je neinvestiční podpora, kterou by tím mohli zmínění zastupitelé kontrolovat. Potvrzení předpokladu v případě Nového Města nad Metují pak naopak dokládá fakt, že byl vytvářen tlak na to, aby na jednáních všech jednotlivých sportovních klubů byli přítomni zastupitelé města, a zároveň

situace, kdy předseda největší sportovní organizace sedí v čele sportovní komise, která o podpoře rozhoduje. V případě Hořic k žádnému propojení politiky se sportem nedošlo.

Jedna ze základních hypotéz práce se týkala tendence města k privilegovanějšímu zacházení s majetkem, který vlastní než s takovým, který je někoho jiného, a tím pádem nereprezentuje jeho činnost přímo. Základ tohoto předpokladu byl potvrzen v případě Hořic, kdy jde každoročně suverénně nejvyšší částka, v porovnání s Novým Městem nad Metují a Broumovem, právě do Sportovních zařízení města Hořice. V Broumově se podpora vyvíjí pouze v duchu zmíněné hypotézy, a to v tom smyslu, že je jasně zřetelná enormní snaha města investovat, ale spíše do výstavby nových nebo zásadních rekonstrukcí těch starších sportovišť, rozhodně ale výší podpory správcům svých sportovních areálů nepotvrdili úmysl majetek, který už ve vlastnictví má, svědomitě spravovat.

Při získávání investičních dotací jsou klíčové dva faktory. Prvním je dostatečná motivace, která by vzhledem k tomu, že žádné ze zkoumaných měst nemá sportoviště na té nejvyšší možné úrovni, chybět neměla. Ovšem v případě Hořic o menší motivaci mluvit lze. Ta je způsobena menším zájmem o inovaci sportovišť příspěvkové organizace, oproti sportovním klubům, kteří ale v tomto modelu mají k možnosti iniciace větších staveb či oprav daleko, jejich majetek má totiž na starost právě příspěvková organizace., kluby si ho pouze pronajímají. Druhým je nutnost určitých kapacit, které jsou nezbytné ke správnému postupu při žádostech o větší příspěvky z vyšších orgánů veřejné správy. Právě to limituje kluby vlastníci sportoviště, kteří si, jako je to v případě modelu v Novém Městě nad Metují, musí vypracovávat a podávat všechny žádosti a shánět si tak dotace vlastně bez větší pomoci. V Broumově se o iniciaci investic stará město, které na to má administrativní kapacity. To může být jeden z důvodů, proč se v uplynulých letech mohli těšit v Broumově z podstatně větší investiční podpory do sportu.

Jednou ze základních myšlenek fiskálního federalismu je zlepšení příležitostí a motivace pro získávání soukromých finančních prostředků při decentralizaci systému. Data, která mám k mé práci k dispozici tento předpoklad nepotvrdila, protože malá výše finanční podpory ze strany města Broumova směrem ke klubům spravujícím jejich sportoviště, je donutila hledat prostředky právě v soukromém sektoru. TJ Spartak dokázal pružně zareagovat tak, že začal v prostorách sportovišť provozovat sporty jako spinning nebo ricochet a provozuje areál Rekreační sport Broumov. Zprostředkování těchto sportů neobnáší pravidelné větší investice, naopak jsou to sporty výdělečné. Pomyslně tak předstihnul sportovní kluby v Novém Městě,

kteří se těší z decentralizace, ale jejich aktivity se omezují pouze na ne příliš úspěšné shánění sponzorských darů. V Hořicích sportovní kluby nemají výraznou potřebu shánět soukromé finanční prostředky. Příspěvková organizace oproti tomu ze soukromých zdrojů získává podstatnou část svých prostředků.

Pojmem, který stojí uprostřed celé teorie fiskální decentralizace je efektivita. Jelikož ta se v souvislosti s podporou sportu těžko měří, soustředím se spíše na neefektivitu. Konkrétně na základě zmíněných dat vyvozují, že nezisková povaha příspěvkové organizace, oproti předpokladům, nenutí její činovníky ke zvýšené efektivitě. V porovnání s ostatními městy je totiž částka, která je určena na správu sportovišť v ostatních případech neporovnatelná se sumou každoročně končící na účtech Sportovních zařízení města Hořice. Přesto ale není ve stavu, velikosti či množství sportovišť znatelný rozdíl. Vzhledem k tomu, že sportovní zařízení města dostávají více než sedm milionů ročně na správu pěti sportovních areálů, rozdíl oproti Novému Městu nad Metují, kde je na úpravu všech 13 sportovišť alokováno zhruba přes čtyři miliony korun s tím, že v těch jsou zahrnuty i příspěvky sportovním klubům na činnost, by měl být vidět. Nelze naopak udělat závěr o efektivitě Nového Města nad Metují, a to z důvodu ještě menší částky, kterou podporuje správu svých sportovišť město Broumov.

Dalším problémem modelu s příspěvkovou organizací je její politika poskytování možností využívat sportoviště, která se podobá chování soukromého podnikatelského subjektu. Organizace chce totiž za každou minutu využívání jakéhokoliv jejího sportoviště peněžitou náhradu. Když tento stav porovná s Broumovem, kde je i na nejdražší sportoviště postavené na jeho území za několik let, vstup zadarmo a přidám k tomu fakt, že jediné sportoviště, které je v Hořicích zdarma přístupné, je venkovní kluziště, které je spravováno dobrovolníky, a to v situaci, kdy je známo, že v Hořicích by si veřejnost přála výstavbu zimního stadionu, vede mě to k závěru, že model podpory sportu přes příspěvkovou organizaci nedokáže dostatečně reagovat na poptávku občanů.

V otázce otevřenosti nebo uzavřenosti sportovišť vůči široké veřejnosti se potvrdil předpoklad otevřenosti modelu v Broumově, naopak nejméně přístupná byla, jak jsem zmínil výše, sportoviště Hořic. Sportoviště v Novém Městě nad Metují jsou ale také spíše nepřístupná. Tato problematika ale nekončí pouze u sportovišť, obecně lze vypozařovat logický trend, kdy ve městě, kde mají možnost nakládat s majetkem kluby, je větší koncentrace podpory právě do organizovaného sportu, který z toho profituje a roste. U města ovládajícího sportoviště je tendence přesně opačná a sportovní kluby spíše strádají. Tento rys

vyvracuje platnost jednoho z východisek teorie fiskálního federalismu, které vysvětluje, že decentralizace brání výraznějšímu růstu daného veřejného sektoru. Stále je totiž organizované sportování hlavním zdrojem možností seberealizace v této oblasti, a právě decentralizovaný model, jak se ukázalo, nejvíce umožňuje růst sportovních organizací.

Závěry jsou vypracované na základě údajů, které my byly poskytnuty a připouštím, že každý z modelů nabízí určitý prostor pro ovlivnění zkoumaných faktorů názory a aktivitou osob, kteří se dostanou do řídicích pozic. Základní tendence modelů by se ale dle mého názoru daly zobecnit. Jejich shrnutí nabízím v tabulce č. 12.

Tabulka č. 12 - Shrnutí výhod a nevýhod jednotlivých modelů

	Výhody	Nevýhody
Sport ovládaný kluby	<ul style="list-style-type: none"> • Velká podpora organizovaného sportu umožňující růst celého sektoru 	<ul style="list-style-type: none"> • Obtížná koordinace a komunikace při rozdělování finančních prostředků • Snaha o kontrolu dotací a s ní spojené vměšování se do záležitostí klubů • Horší přístup k investičním dotacím
Sport ovládaný městem	<ul style="list-style-type: none"> • Lepší přístup k investičním dotacím • Přístupnost sportovišť • Důraz na sportování široké veřejnosti 	<ul style="list-style-type: none"> • Malá podpora organizovaného sportu
Sport ovládaný příspěvkovou organizací	<ul style="list-style-type: none"> • Bezproblémová koordinace a komunikace při přerozdělování dotací • Snaha o kvalitní správu sportovišť 	<ul style="list-style-type: none"> • Nízká efektivita využívání finančních prostředků spojená s neziskovou povahou PO • Méně pružná reakce na aktuální poptávku • Horší dostupnost sportovišť pro veřejnost

Závěr

V této práci jsem dokázal, že existují velké rozdíly v podpoře sportu jednotlivých zkoumaných měst – Nového Města nad Metují, Broumova a Hořic – které jsou si v ostatních ohledech, jak jsem vysvětlil, velice podobné. Dané rozdíly jsem tedy, vzhledem k obdobným podmínkám pro přispívání do sportu, přičetl rozdílné struktury v dané oblasti. Výzkum, zaměřený na vliv daných modelů, které jsem rozdělil podle toho, kdo vlastní nebo kdo spravuje sportoviště, na fungování a podporu sportu, přinesl řadu závěrů a splnil cíl vytyčený v úvodu týkající se zjištění výhod a nevýhod jednotlivých modelů. Odpovědi na moje výzkumné otázky shrnuje závěrečná tabulka v poslední analytické kapitole, kde jsou i jednotlivé závěry podrobně vysvětleny.

Ve stručnosti, moje práce zjistila následující: Výhodou modelu podpory sportu, kdy sportoviště vlastní sportovní kluby, je hlavně velký důraz na vytváření kvalitních podmínek pro organizovaný sport, který tak má možnost růst a tím zvětšovat velikost celého sportovního sektoru. Mezi nevýhody takového modelu pak patří zhoršená koordinace a komunikace při rozdělování finančních prostředků, snaha o kontrolu nakládání klubů s dotacemi spojená až s vměšováním se zastupitelstva do záležitostí klubů a horší přístup k investičním dotacím. Města, kde jsou sportoviště ovládána obcí a není k jejich správě vytvořená speciální příspěvková organizace, mají lepší přístup k investičním dotacím, lépe přístupná sportoviště pro širokou veřejnost a kladou důraz na sportování široké veřejnosti. Na druhou stranu ale málo podporují organizovaný sport. V posledním modelu, kde se o sportoviště ve městě stará speciálně pro tento účel vytvořená, nezávislá příspěvková organizace města, jsou pozitiva v bezproblémové komunikaci a koordinaci při rozdělování dotací a snaha o kvalitní správu sportovišť. Negativa spočívají v nízké efektivitě využívání prostředků spojenou s neziskovou povahou organizace, méně pružná reakce na aktuální poptávku a horší dostupnost sportovišť.

Jak lze vyčíst ze zmíněných závěrů, první hypotéza, která předpokládala kontrolu a vměšování se složek města do rozhodování klubů v případě modelu, kdy sportoviště vlastní kluby, se potvrdila. Druhá, která se zaměřovala na vyšší aktivitu v získávání soukromých finančních prostředků v případě modelu vystupujícího i v předešlém tvrzení, se nepotvrdila. V této oblasti se totiž ukázalo, že i v případě, kdy sportoviště ovládá město, mohou být kluby motivovány k získávání větších finančních prostředků ze soukromé sféry, a to tím, že jim město nedává dostatek financí k tomu, aby se mohly rozvíjet. Poslední hypotéza se potvrdila částečně. Výrazně větší příspěvky na správu sportovišť totiž poskytovalo město, kde se o

sportoviště stará příspěvková organizace. V případě Broumova, který vlastní sportoviště a správu svěřuje různým subjektům, tomu tak ale nebylo.

Práce, dle mého názoru, úspěšně nastínila základní vlivy zkoumaných struktur na fungování a podporu sportu. Zároveň je ale třeba podotknout, že vzhledem k volnosti, jakou mají zastupitelstva měst a obcí v oblasti podpory sportu, je nutné brát závěry jako pravděpodobné směřování. Existuje zde totiž silná závislost na lidském faktoru, z důvodu zmíněné neomezenosti, kdy stejný model podpory sportu může mít v různých případech rozdílnou výši či jiné aspekty podpory sportu, a to z důvodu silně odlišných osobních preferencí zastupitelů města, kteří o těchto záležitostech rozhodují. Samotná práce má největší problém v malém objemu dat o financování sportu v Hořicích. Tento nedostatek byl způsoben neochotou zaměstnanců města poskytnout mi kýžené údaje, které nebyly nikde jinde veřejně dostupné. Nicméně na síle závěrů to, dle mého názoru, výrazněji neubralo, a to hlavně díky zjevné ustálenosti této podpory. Předpokládám tak, že ani v minulých letech nebyla čísla zásadně odlišná od těch, které jsem měl k dispozici.

Práce se také soustředí pouze na omezený výčet možných vlivů či forem podpory sportu, což je způsobeno daným rozsahem práce. Ta tak důkladněji nerozebírá, pouze stručně shrnuje, podporu sportovních událostí ve městě, vůbec se pak nezabývá oblastí sportovního turistického ruchu, ve smyslu podpory ubytovacích či stravovacích zařízení sloužících převážně pro turisty hledající sportovní vyžití (cyklistika, turistika, ...) nebo sportováním v rámci tělesné výchovy ve škole. Taková práce by si ale žádala výrazně větší rozsah a operacionalizace zmíněných kritérií by byla často složitá. Posledním, také zásadním problémem, který ovšem, stejně jako předchozí, souvisí s omezeností rozsahu práce, je malý počet zkoumaných případů. Závěry tak mohou být, jak jsem uváděl, pouze orientační, nikoli zásadněji určující, jako by tomu mohlo být v případě průzkumu většího množství zástupců daných modelů. Takový výzkum by sice byl náročný a rozsáhlý, dovoluji si ale tvrdit, že by měl vysokou hodnotu, protože veliké množství možností podpory sportu v oblasti komunální politiky, dle mého názoru, musí často vést k neefektivním rozhodnutím o struktuře v zajišťování sportu.

Další práce by tedy mohly navázat například detailnějším průzkumem podpory sportovních událostí organizovaných na území města, jak té finanční, tak v podobě pomoci se samotnou organizací nebo rozborem sportovního turistického ruchu. Zajímavé by také bylo vyzkoumat existenci či vlivy daných modelů v obcích či městech jinak velikých, než tomu

bylo v mém případě. Určitě také existují formy podpory sportu, které jsem nebral v úvahu, ať už v podobě kombinace mnou vykonstruovaných modelů nebo jiných strukturálních nastavení. Jejich doplnění a porovnání s výsledky mé práce, by opět přineslo obohacení a zvýšení platnosti daných závěrů.

Vzhledem k tomu, že k sepsání nejdůležitější části teorie, kapitole o fiskálním federalismu, jsem používal převážně informace a myšlenky z článků a knih samotných autorů teorie, jsem přesvědčen o jejich vhodnosti, stejně jako o správné volbě zmíněné teorie. Velká část jejich východisek se totiž přímo vztahovala ke zkoumané problematice. Sběr dat k možnosti výzkumu reálného fungování sportu a jeho podpory v jednotlivých městech se neobešel bez potíží. Data, která jsem získal, rozhodně mají své rezervy, ať už v případě menší podrobnosti či možnosti neaktuálnosti informací z internetových stránek, pro které nejsou právě tyto prioritou, jako například detailnější informace o sportovních organizacích na oficiálních stránkách jednotlivých měst. Za nejkvalitnější a nejužitečnější zdroj považuji osobní rozhovory s osobnostmi působícími na nejvyšších pozicích ve sportovních strukturách daných měst. Těmi byli: Ing. Vilém Maur z Nového Města nad Metují, Ing. Jaroslav Bitnar z Broumova a Ing. Petr Růcker z Hořic. Myslím, že není pochyb o tom, že právě tito lidé mi předali informace, o jejichž platnosti, díky jejich postavení, kdy o zkoumaném problému rozhodují, nemůže být pochyb.

Prameny a Literatura

Literatura

Bannenberg, Britta. „Strategies for Effect-Oriented Crime Prevention – The Düsseldorfer Gutachten.“ in Marks, Erich, Anja Meyer, Ruth Linssen (eds.). 2005. *Quality in Crime Prevention*. Norderstedt: Books on Demand.

Baštecká, Lydia, Barbora Trenčanská. 2013. *Broumov*. Praha: Paseka.

Bergman, Petr, Martin Burian, Jana Jeřábková. 2003. *Broumovsko*. Broumov: TUŽ se, Broumovsko!.

Bradford, F. David, Wallace E. Oates. 1971. „The Analysis of Revenue Sharing in a New Approach to Collective Fiscal Decisions.“ *The Quarterly Journal of Economics* 85 (3): 416-439. Dostupné z: <<http://www.jstore.org/stable/1885931>> (20. 4. 2017)

Brennan, Geoffrey, James M. Buchanan. 2000. *The Power to Tax, Analytical Foundations of a Fiscal Constitution*. Indianapolis: Liberty Found.

Gramlich, M. Edward. 1987. „Federalism and Federal Deficit Reduction.“ *National Tax Journal* 40 (3): 299-313. Dostupné z: <<http://www.jstore.org/stable/41788670>> (20. 4. 2017)

Hamerníková, Bojka, Alena Maaytová. 2007. *Veřejné finance*. Praha: ASPI.

Hobza, Vladimír. 2014. *Ekonomie sportu, vybrané kapitoly*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci.

Hobza, Vladimír, Jiří, Novotný. 2008. „Vybrané aspekty dotační politiky a její vliv na institucionální vývoj a tendence v české tělovýchově a sportu.“ *Ekonomika a management* 2 (1). Dostupné z: <<https://www.vse.cz/eam/15>> (1. 5. 2017)

Janc, Krzysztof. „Human and Social Capital in Poland – Spatial Diversity and Relations.“ In Komornicki, Tomasz, Konrad Czapiewski (eds.). 2006. *EUROPA XXI*. Varšava: Institute of Geography and Spatial Organization.

Krane, Dale, Carol Ebdon, John Bartle. 2004. „Devolution, Fiscal Federalism, and Changing Patterns of Municipal Revenues: The Mismatch between Theory and Reality.“ *Journal of Public Administration Research and Theory* 14 (4): 513-533. Dostupné z: <<http://www.jstore.org/stable/3525776>> (20. 4. 2017)

- Lebeda, Tomáš, Klára Vlachová. 2006. „Aktivní občanství a spokojenost s demokracií v Evropě.“ *Sociologický časopis* 42 (1): 11-34. Dostupné z: <<http://www.ssoar.info/ssoar/handle/document/5636>> (20. 4. 2017)
- Levermore, Roger, Adrian Budd. 2004. *Sport and International Relations*. Londýn: Routledge.
- Macháček, Jaroslav, Petr Toth, René Wokoun. 2011. *Regionální a municipální ekonomie*. Praha: Oeconomica.
- Milano, Michael, Packianathan Chelladurai. 2011. „Gross Domestic Sport Product: The Size of the Sport Industry in the United States.“ *Journal of Sport Management* 25 (1): 24-35. Dostupné z: <https://www.researchgate.net/publication/282763241_Gross_Domestic_Sport_Product_The_Size_of_the_Sport_Industry_in_the_United_States> (1. 5. 2017)
- Musgrave, A. Richard. 1971. „Economics of Fiscal Federalism.“ *Nebraska Journal of Economics and Business* 10 (4): 3-13. Dostupné z: <<http://www.jstore.org/stable/40472398>> (20. 4. 2017)
- Musgrave, A. Richard, Peggy B. Musgraveová. 1994. *Veřejné finance v teorii a praxi*. Praha: Management Press.
- Novotný, Jiří, Vladimír Hobza, Tomáš Novák, Petr Chvojka, Tomáš Komínek. 2010. *Ekonomika sportu, vybrané kapitoly*. Praha: Oeconomica.
- Oates, E. Wallace. 1999. „An Essay on Fiscal Federalism.“ *Journal of Economic Literature* 37 (3): 1120-1149. Dostupné z: <<http://www.jstore.org/stable/2564874>> (20. 4. 2017)
- Oates, E. Wallace. 1991. „Fiskální federalismus: přehled teoretického výzkumu a praktických výsledků.“ *Finance a úvěr* 41 (6): 261-277. Dostupné z: <<http://journal.fsv.cuni.cz/mag/article/show/id/372>> (20. 4. 2017)
- Peková, Jitka. 1997. *Hospodaření obcí a rozpočet*. Praha: Codex Bohemia.
- Peková, Jitka, Jaroslav Pilný, Marek Jetmar. 2007. *Veřejná správa a finance veřejného sektoru*. Praha: ASPI.

- Pileček, Jan, Vít, Jančák. 2010. „Je možné měřit sociální kapitál? Analýza územní diferenciace okresů Česka.“ *Geografie* 115 (1): 78-95. Dostupné z: <<http://geography.cz/sbornik/wp-content/uploads/2009/03/g10-1-5pilecek-jancak.pdf>> (1. 5. 2017)
- Provazníková, Romana, Olga Sedláčková. 2009. *Financování měst, obcí a regionů*. Praha: Grada.
- Samuelson, A. Paul. 1954. „The Pure Theory of Public Expenditure.“ *The Review of Economics and Statistics* 34 (4): 387-389. Dostupné z: <<http://www.jstore.org/stable/1925895>> (20. 4. 2017)
- Sekot, Aleš. 2008. *Sociologické problémy sportu*. Praha: Grada.
- Sekot, Aleš. 2010. „Sport and Physical Activities in the Czech Republic.“ *Physical Culture and Sport Studies and Research* 48 (1): 44-65. Dostupné z: <<https://www.degruyter.com/view/j/pcssr.2010.48.issue-1/v10141-010-0006-0/v10141-010-0006-0.xml>> (1. 5. 2017)
- Surawska, Monika. 2016. „Sport Activity as a Significant Element of Preventing Addictions.“ *Polish Journal of Applied Sciences* 2 (3): 112-116. Dostupné z: <http://pjas.pwsip.edu.pl/pjas_vol/vol2/issue3/Vol2_3_art5.pdf> (1. 5. 2017)
- Tiebout, M. Charles. 1956. „A Pure Theory of Local Expenditures.“ *Journal of Political Economy* 64 (5): 416-424. Dostupné z: <<http://www.jstore.org/stable/1826343>> (20. 4. 2017)
- Tomíčková, Oldřiška, Václav Bukač. 2011. *Hořice*. Praha: Paseka.

Prameny

- Bitnar, Jaroslav. 2017. „Rozhovor o podpoře sportu v Broumově.“ (osobní rozhovor)
- Český statistický úřad. 2017. „Počet obyvatel v obcích k 1. 1. 2017.“ (online; Pdf). Dostupné z: <<https://www.czso.cz/csu/czso/pocet-obyvatel-v-obcich-k-112017>> (1. 5. 2017)
- „ČOV nebude přerozdělovat peníze z hazardu, nový zákon schválila sněmovna.“ *Česká televize*, 13. 4. 2016 (video). Dostupné z: <<http://www.ceskatelevize.cz/sport/ostatni/330181-cov-nebude-prerozdelovat-penize-z-hazardu-novy-zakon-schvalila-snemovna/>> (1. 5. 2017)

Komise Evropských společenství. 2007. „Bílá kniha o sportu.“ (online; Pdf). Dostupná z: <<http://www.msmt.cz/sport/bila-kniha-o-sportu>> (1. 5. 2017)

Komise sportovní Nového Města nad Metují. 2017. „Zápis číslo 7 ze zasedání Komise sportovní konané dne 02.02.2017 v zasedací místnosti na MěÚ v Novém Městě nad Metují.“ (online; Doc). Dostupné z: <http://www.novemestonm.cz/modules/file_storage/download.php?file=3e652ed8|1309> (1. 5. 2017)

Kosová, Markéta. 2013. „Miroslav Jansta o kauze Sazka: Hala se dala splatit. Stačilo normálně hospodařit.“ *deník.cz*, 20. 4. 2013 (online). Dostupné z: <http://www.denik.cz/z_domova/miroslav-jansta-o-kauze-sazka-hala-se-dala-splatit-stacilo-normalne-hospodarit-2.html> (1. 5. 2017)

KPMG. 2012. „Koncepte financování sportu v České republice.“ (online; Pdf). Dostupné z: <http://www.olympic.cz/financovani/docs/koncepce_financovani_sportu_prezentace_v9a.pdf> (1. 5. 2017)

Král, Pavel. 2012. „How Czech sport lost a cash cow: A Case study of governance failure leading to crisis of Czech sport.“ Paper presented at The European Association for Sport Management. Dostupné z: <<http://www.easm.net/download/2012/a3d0c70c328959f58de7f2b57463ea0a.pdf>> (1. 5. 2017)

Kupka, Václav. 2017. „Informace o podpoře sportu v Novém Městě nad Metují a výtah ze závěrečných účtů let 2005 - 2016.“ (data od tajemníka Komise sportovní Nového Města nad Metují)

Maur, Vilém. 2017. „Rozhovor o podpoře sportu v Novém Městě nad Metují.“ (osobní rozhovor)

Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy. „Dotační investiční programy státní podpory sportu pro spolky na období 2017 - 2019.“ (online; Pdf). Dostupný z: <http://www.msmt.cz/uploads/Programy_2017_2019_31_10_2016.pdf> (1. 5. 2017)

Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy. „Plán rozvoje sportu v letech 2015 - 2017.“ (online; Pdf). Dostupný z: <<http://www.msmt.cz/sport-1/plan-podpory-rozvoje-sportu-v-letech-2015-2017>> (1. 5. 2017)

Oficiální web Automotoklubu Hořice. Dostupné z: <<http://www.amkhorice.cz/cz/>> (1. 5. 2017)

Oficiální web Hotelu Veba. Dostupné z: <<http://www.hotelveba.cz/?lang=cz>> (1. 5. 2017)

Oficiální web Klubu Českých Turistů Hořice. Dostupné z: <<http://kct-horice.sweb.cz/pochod.html>> (1. 5. 2017)

Oficiální web města Broumov. Dostupné z: <<http://www.broumov.net/>> (1. 5. 2017)

Oficiální web města Hořice. Dostupné z: <<http://horice.org/>> (1. 5. 2017)

Oficiální web Městské nemocnice Hořice. Dostupné z: <<http://www.nemocnicehorice.cz/>> (1. 5. 2017)

Oficiální web Nového Města nad Metují. Dostupné z: <<http://www.novemestonm.cz/>> (1. 5. 2017)

Oficiální web Novoměstského hrnce smíchu. Dostupné z: <<http://www.hrneasmichu.cz/>> (1. 5. 2017)

Oficiální web Rekreačního sportu Broumov. Dostupné z: <<http://www.rekreacnisport.cz/>> (1. 5. 2017)

Oficiální web Sportovních zařízení města Hořice. Dostupné z: <<http://www.sporthorice.cz/>> (1. 5. 2017)

Oficiální web TJ Slovan Broumov. Dostupné z: <<http://www.slovanbroumov.wz.cz/>> (1. 5. 2017)

Oficiální web Zámku Nové Město nad Metují. Dostupné z: <<http://www.zameknm.cz/cs/onas.html>> (1. 5. 2017)

„Organizační složky a příspěvkové organizace.“ in Wokoun, René, kolektiv pracovníků Katedry regionálních studií, Katedry práva NF VŠE a Střediska regionálních a správních věd VŠE. 2007. *Management regionálního rozvoje na úrovni krajů a obcí s rozšířenou působností*. (online; Pdf). Dostupné z: <<http://www.smocr.cz/data/fileBank/a0a5aed0-d4d5-46fe-97a0-7f7cb761e5fb.pdf>> (1. 5. 2017)

ORP Broumov – Oficiální web Královéhradeckého kraje. Dostupné z: < <http://mapy.kr-kralovehradecky.cz/prumzony/cz/BR-zakladni-charakteristika.htm>> (1. 5. 2017)

„Program státní podpory sportu 2016 a 2017 II.“ *Youtube*, 25. 4. 2016 (video). Dostupné z: <<https://www.youtube.com/watch?v=u-3dQMYfUkw>> (1. 5. 2017)

Rousková, Jana. 2017. „Informace o podpoře sportu v Broumově a výtah ze závěrečných účtů let 2005 - 2015.“ (data od vedoucí odboru finančního a školství Městského úřadu Broumov)

Rücker, Petr. 2017. „Rozhovor o podpoře sportu v Hořicích.“ (osobní rozhovor)

SAZKA sázková kancelář, a. s. „Výroční zpráva za rok 2011.“ (online; Pdf). Dostupná z: <<https://www.sazka.cz/getattachment/b743e3bc-bd5b-4d8f-b290-7daf1e4f1468/Vyrocnizprava-2011.aspx>> (1. 5. 2017)

Účetní uzávěrky Sportovních zařízení města Hořice z let 2010 – 2015. Dostupné z: <<https://or.justice.cz/ias/ui/vypis-sl-firma?subjektId=123452>> (1. 5. 2017)

Zákon č. 230/2016 Sb., kterým se mění zákon č. 115/2001 Sb., o podpoře sportu, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony.

Zákona č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení).

Závěrečné účty města Hořice z let 2010 - 2015. (online; Pdf) Dostupné z: <<http://horice.org/zaverecne-ucty/ms-2650/p1=2650>> (1. 5. 2017)

Abstrakt

Analýza vybraných modelů podpory sportu na komunální úrovni

Bakalářská práce podrobněji rozebírá tři modely podpory sportu, a to ve městech Nové město nad Metují, Broumov a Hořice. Modely jsou rozlišovány na základě vlastnictví sportovišť a organizační struktury – (a) sportoviště vlastní sportovní kluby, (b) sport je řízen příspěvkovou organizací města nebo (c) sport řídí orgány obce. Práce popisuje, jak jednotlivé modely fungují a jakým způsobem jsou v nich alokovány finance. Zároveň zkoumá úroveň a možnosti sportování v daných obcích. Na základě analýzy těchto údajů jsou pak tvořeny závěry o vlivech daných modelů na reálné fungování sportu a jeho podporu ze strany města. Hlavním cílem práce je pak zjistit výhody a nevýhody jednotlivých modelů v oblasti podpory sportu. Výzkum se opírá zejména o teorii fiskálního federalismu. Ta vysvětluje všeobecné výhody decentralizace správy, která je důležitým rozdělovacím kritériem pro zmíněné modely. Její předpoklady se tak na ně dají snadno aplikovat. Obce a města v České republice nejsou nijak omezováni při výběru struktury podpory sportu a často tak může docházet k méně efektivním řešením, především z důvodu neznalosti možných důsledků. Tato práce má ambici být v takových situacích pomocníkem, který jasně vysvětluje základní směřování a charakteristiky daných možností strukturálního nastavení.

Abstract

Analysis of selected sports-supporting models in local politics

This bachelor thesis deals with three sports-supporting models in Nové Město nad Metují, Broumov and Hořice. These models are distinguished by the aspect of ownership of sports playgrounds and organisation structure of sports support. The first model is when the sports playgrounds possess sports clubs. The second model is when sports is maintained by special organization which is funded by city. The last model is when sports is administered by city. This work describes how these models function and how they provide sports financially and at the same time it makes a survey the level and possibilities of performing sports in the chosen cities., The conclusions (taken from the analysis of these data) states about the influences of the given models on the practical function of sports and sports support from the cities. The main aim of this thesis is to find the positives and the negatives of the given sports-supporting models. The survey utilizes the theory of fiscal Federalism, whose predictions are easily applicable on the models. That theory explains the general advantages of decentralization, which stands for dividing aspect for the mentioned models. Cities in the Czech Republic are not limited at the selection of sports-support structure. Therefore, there could be less effective solutions, mainly from the reason of ignorance of possible impacts. This bachelor thesis, for this reasons, could be helpful in the situations of decision making about the structural setting.